

നവീകരണവും മൂല്യാഭിവിന്യാസവും

TOWARD *our*
Reformation. FROM
LEGALISM *to*
VALUE-ORIENTED
ISLAMIC LAW and
JURISPRUDENCE

മുഹമ്മദ് ഉമർ ഫാരൂഖ്

IIIT Books-in-Brief Series

**നവീകരണവും
മൂല്യാഭിവിന്യാസവും**

നവീകരണവും മൂല്യാഭിവിന്യാസവും

മുഹമ്മദ് ഉമർ ഫാറൂഖ്

ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഒബ്ജക്റ്റീവ് സ്റ്റഡീസ്
ന്യൂഡൽഹി

© IIIT, 1439 AH / 2019 CE
IIIT, P.O. Box 669, Herndon, VA 20172, USA • www.iiit.org
P.O. Box 126, Richmond, Surrey TW9 2UD, UK • www.iiituk.com

This book is in copyright. Subject to statutory exception and to the provisions of relevant collective licensing agreements, no reproduction of any part may take place without the written permission of the publishers.

ISBN:

The views and opinions expressed in this book are those of the author and not necessarily those of the publisher. The publisher is not responsible for the accuracy of URLs for external or third-party internet websites, if cited, and does not guarantee that any content on such websites is, or will remain, accurate or appropriate.

Naveekaranavum Mulyabhivinyasavum
(Malayalam)
Mohammad Omar Farooq

Translation of Toward our Reformation From Legalism to
Value Oriented Islamic Law and Jurisprudence
(IIIT Books-In-Brief Series)

Original title in English was published in 2011
by The International Institute of Islamic Thought (IIIT)

First published in Malayalam, 2019
Published in India by: Institute of Objective Studies
162, Jogabai Main Road
Jamia Nagar, New Delhi 110025
email: manzoor@ndf.vsnl.net.in | www.iosworld.org

Rights Reserved
Printed at Printout Villa, Mukkam
Price: ₹ 50.00

പ്രസാധകക്കുറിപ്പ്

ബഹ്റയ്ൻ സർവകലാശാലയിലെ സാമ്പത്തികശാസ്ത്ര വിഭാഗത്തിൽ അസോസിയേറ്റ് പ്രഫസറായ മുഹമ്മദ് ഉമർ ഫാറൂഖ് ഇസ്ലാമിക ധനശാസ്ത്രത്തിലാണ് വിശേഷ പഠനം നടത്തിയത്. എന്നാൽ, ഇസ്ലാമിക നിയമസംഹിതയുടെ അടിസ്ഥാന സ്രോതസ്സുകളെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം രചിച്ച പ്രബന്ധങ്ങൾ ഇസ്ലാമിക ധിഷണാവ്യാപാരത്തെ പുതിയ തലങ്ങളിലേക്കുയർത്തുന്നു. ഇസ്ലാമിക ധനവിനിമയശാസ്ത്രം എന്ന പേരിൽ ഇപ്പോൾ കൊണ്ടാടപ്പെടുന്ന പലതും ധനശാസ്ത്രം ഗഹനമായി പഠിക്കാത്തവരുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ മാത്രമാണെന്ന് അദ്ദേഹം നിരൂപിക്കുന്നു. ഇസ്ലാമിന്റെ ആദ്യനൂറ്റാണ്ടുകളിൽ മതപണ്ഡിതന്മാർ നടത്തിയ പഠനങ്ങൾക്കും ചിന്താരീതികൾക്കും പവിത്രത നൽകുന്നതിലൂടെ ഇസ്ലാമിക നാഗരികതയുടെ വീര്യം ചോർന്നിരിക്കുകയാണെന്നാണ് ഉമർ ഫാറൂഖ് വിശദീകരിക്കുന്നത്. നിയമാനുസാരിത്വവും അക്ഷരപൂജയും പാരമ്പര്യത്തോടുള്ള അമിതമായ അടുപ്പവും കാരണം ശരീഅയുടെ ഉന്നത ലക്ഷ്യങ്ങൾ വിസ്തൃതമായിരിക്കുന്നു. കാരണമേ ഇസ്ലാമിക മൂല്യങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള അറിവിന്റെ കുറവും പ്രതിബദ്ധതയില്ലായ്മയുമാണ് ഈയൊരു ദുർഗതിക്കു കാരണമായത്. ശരീഅയ്ക്കു ചുറ്റും പണ്ഡിതന്മാരുടെ ഫൽകളുടെ മുൾപടർപ്പുകളാണ്. അതിന് അനർഹമായ പ്രാധാന്യം നൽകിയതു കാരണം ചിന്ത മുരടിച്ചുപോയിരിക്കുന്നു. വെറും ശിക്ഷാമുറകൾ മാത്രമാണു പലർക്കും ശരീഅ. ഇസ്ലാമിക മൂല്യങ്ങളുടെ ഉദാത്തമായ സങ്കല്പങ്ങൾ അതിനിടയിൽ പിന്നിലായി. ഇസ്ലാമിക നിയമത്തിന്റെ മൂന്നാമത്തെ സ്രോതസ്സായ ഇജ്മാഉം നാലാമത്തെ അവലംബമായ ഖിയാസും വ്യാപകമായി ദുരുപയോഗം ചെയ്യപ്പെട്ടതുമൂലമുണ്ടായ അനർഥങ്ങൾ ഗ്രന്ഥകാരൻ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. നിയമങ്ങൾ അവ നടപ്പായ കാലത്തുള്ള സാമൂഹിക സാഹചര്യങ്ങൾ പരിഗണിക്കാതെ ആധുനിക

സമൂഹത്തിൽ നടപ്പാക്കുന്നതുമൂലം മനസ്സാക്ഷിയുള്ള മുസ്‌ലിംകൾക്കു മാത്രമല്ല ഇസ്‌ലാമിനെപ്പറ്റി പഠിക്കുന്ന അന്യമതസ്ഥർക്കും തെറ്റിദ്ധാരണ യുള്ളവാവുന്നു.

ടുവാർഡ് അവർ റിഫർമേഷൻ: ഫ്രം ലീഗലിസം ടു വാല്യൂ-ഓറിയന്റേഡ് ഇസ്‌ലാമിക് ലോ ആന്റ് ജ്യൂറിസ്‌പ്രൂഡൻസ് എന്ന ബുഹദ് കൃതിയുടെ സംഗ്രഹമാണ് ഈ കൃതി. വാഷിങ്ടണിലെ ഇന്റർനാഷനൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഇസ്‌ലാമിക് തോട്ട് പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ബുക്സ് ഇൻ ബ്രീഫ് പരമ്പര യിൽപ്പെട്ടതാണിത്.

കോഴിക്കോട്
1 ജൂൺ 2019

ഐ.ഒ.എസ്.
കാലിക്കറ്റ് ചാപ്റ്റർ

അധ്യായം ഒന്ന്

ആഹ്ലാദകരമല്ല ജീവിതം

തങ്ങൾക്കു താൽപ്പര്യമുള്ള ഏതു വിഷയത്തെക്കുറിച്ചും കൃത്യമായ വിവരണം ലഭിക്കണമെന്നു ജനങ്ങൾ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. അറിവു നൽകുന്നതിനും വിദ്യയഭ്യസിക്കുന്നതിനും അവരിൽ അന്വേഷണ കൗതുകവും വിവേചനശീലവും ബോധവും വളർത്തിയെടുക്കുന്നതിനും ഇസ്‌ലാം പരമപ്രാധാന്യം നൽകുന്നു. വിമർശന ബുദ്ധിയോടെയാണു വിശ്വാസികൾ സമീപിക്കേണ്ടത്. അവർ ഒരിക്കലും യാതൊരു ചിന്തയുമില്ലാത്ത അനുയായികളാവരുത്. തങ്ങളുടെ പൂർവപിതാക്കന്മാരെ യാതൊന്നും നോക്കാതെ പിന്തുടരുന്ന ശീലം ഇസ്‌ലാം പൂർണ്ണമായി തിരസ്കരിക്കുന്നു. യാതൊരു അറിവുമില്ലാതെ അവരെ അനുകരിക്കുന്നതും അവരുടെ ആചാരങ്ങളും ചെയ്തികളും അപ്പടി പകർത്തുന്നതും ശക്തിയായി വിമർശിക്കുന്നു. ഖുർആൻ തന്നെ പറയുന്നത് സത്യവിശ്വാസം സ്വീകരിക്കുന്നതിനും മുമ്പ് അതുസംബന്ധിച്ച അറിവും ധാരണയുമുണ്ടാവണമെന്നാണ്. ഈ വിഷയത്തിലുള്ള പ്രവാചകന്റെ അധ്യാപനങ്ങൾ യാതൊരു സംശയത്തിനും വക നൽകുന്നില്ല. ജ്ഞാനാന്വേഷണത്തിനു പ്രവാചകൻ ഊന്നൽ നൽകി. ജ്ഞാനാന്വേഷണവും വിദ്യ സമ്പാദിക്കലും മുസ്‌ലിംകളുടെ നിർബന്ധ ബാധ്യതയാണ്.

വിദ്യാസമ്പന്നരായ മുസ്‌ലിംകളിൽ ഭൂരിപക്ഷത്തിനും ഇസ്‌ലാമിക നിയമത്തിന്റെ നാലു സ്രോതസ്സുകളെപ്പറ്റി അറിയാം. ഖുർആൻ, ഹദീസ്, ഇജ്മാഅ്, ഖിയാസ് എന്നിവയാണവ. ഇസ്‌ലാമിക ചരിത്രത്തിലൊക്കെ പണ്ഡിതന്മാരും നിയമജ്ഞരും പരസ്യമായി പ്രശ്നങ്ങൾക്കു പരിഹാരം തേടുകയും ജനങ്ങളെ ചോദ്യങ്ങളുയർത്താൻ പ്രേരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. എന്നാൽ, കാലം ചെന്നതോടെ പല പണ്ഡിതന്മാർക്കും ജനങ്ങൾ പരസ്യമായി ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിക്കുന്നത് രസിക്കാതായി. പണ്ഡിതന്മാർ ജ്ഞാനാന്വേഷണത്തിന്റെ രീതിശാസ്ത്രം ചുരുക്കിക്കൊണ്ടുവന്നതോടെ അവസ്ഥ കൂടുതൽ മോശമായി. ബാഹ്യവും ആന്തരികവുമായ കാരണങ്ങളാൽ ഇസ്‌ലാമിക സംസ്കാരം ക്രമേണ ജീർണിച്ചു. വലിയ മാൽസര്യവും ഹിംസാത്മകതയും ശബ്ദവും വർദ്ധിച്ചതോടെ പാശ്ചാത്യനാഗരികത

മുസ്ലിം സമൂഹങ്ങളിൽ അധീശത്വം സ്ഥാപിച്ചു. മുസ്ലിംനാടുകൾ കൊളോണിയലിസത്തിനു കീഴടങ്ങിയതോടെ പാശ്ചാത്യനിയമങ്ങളും സംഹിതകളും ഇസ്ലാമിക നിയമപഠനസ്ഥാപനങ്ങൾക്കും വ്യവസ്ഥയ്ക്കും പകരമായി മാറി.

പുനരുത്ഥാനവാദത്തിന്റെ ആവേശം പ്രശ്നത്തെ കൂടുതൽ വഷളാക്കുകയാണുണ്ടായത്. ശരീഅ: അതാണ് ഇസ്ലാമിക നിയമം എന്നു തെറ്റായി അവതരിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ജനങ്ങളുടെ മേൽ അടിച്ചേൽപ്പിക്കാനുള്ള പിഴച്ച ശ്രമങ്ങളുണ്ടായി. ഭരണഘടനാപരമായി മതനിയമങ്ങളെ അവലംബിക്കാത്ത മുസ്ലിം നാടുകളിൽ വരെ ബഹുജനങ്ങൾക്കിടയിൽ ഇസ്ലാമിക നിയമത്തിനോടുള്ള അഭിനിവേശം പൊതു സംസ്കാരത്തെയും സാമൂഹിക സാഹചര്യത്തെയും സ്വാധീനിച്ചു.

വിചിത്രമായി തോന്നും. ഇസ്ലാമിക ചരിത്രത്തിൽ എന്നും ബൗധിക വ്യയാമങ്ങൾക്കു വലിയ ഊന്നൽ ലഭിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ, ഇന്നു മുസ്ലിംകൾ നിരക്ഷരതയിൽ ലോകത്തു മുൻനിരയിലാണ്. ഇസ്ലാമിക വിശ്വാസം സംബന്ധിച്ച മൗലികമായ ജ്ഞാനവും ധാരണയും മുസ്ലിംകൾക്കുണ്ടാവാണെന്നും അതുയർത്തിപ്പിടിക്കേണ്ടത് അവരുടെ ബാധ്യതയാണെന്നും അതിന്റെയടിസ്ഥാനത്തിലാണ് അന്യരെ ഇസ്ലാമിലേക്കു ക്ഷണിക്കേ തെന്നുമാണ് നമ്മുടെ ധാരണ. എന്നാൽ, അത് അവഗണിക്കപ്പെട്ടു. അതിന്റെ പ്രധാന കാരണങ്ങളിലൊന്ന് ചിന്തയ്ക്കും പര്യാലോചനയ്ക്കും വിധിക്കൽപ്പിക്കാനും യുക്തിക്കു സഹായകമായ വിമർശനബുദ്ധിയും ബൗധികമായ അച്ചടക്കവും മുസ്ലിംകൾക്കു നഷ്ടപ്പെട്ടതാണ്.

പ്രഥമ സ്രോതസ്സുകളെ ആശ്രയിക്കുന്ന ചിന്താരീതിശാസ്ത്രത്തിന്റെ പരിമിതികളെപ്പറ്റിയാണ് ഈ കൃതി അന്വേഷിക്കുന്നത്. നമ്മെക്കുറിച്ചും നമ്മുടെ സംസ്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങളെക്കുറിച്ചും കണ്ണാടിയിൽ എന്തു കണ്ടാലും താഴെ പറയുന്ന കാര്യങ്ങൾ മനസ്സിൽ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

- 1) മനുഷ്യരെന്ന നിലയ്ക്ക് അവസ്ഥ മാറ്റാനുള്ള അപാരമായ ശേഷി നമുക്കുണ്ട്. മാറ്റമുണ്ടാക്കുന്നതിനു നാം ചെയ്യേണ്ട കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യണമെന്നു ഖുർആൻ ഉദ്ബോധിപ്പിക്കുന്നു. (ഖുർആൻ: 13:11)
- 2) ഖുർആനിൽ നിന്നും പ്രവാചകചര്യയിൽ നിന്നും സമതുലനമുള്ളതും ആരോഗ്യകരവുമായ മാർഗദർശനമെന്തെന്നു നാം മനസ്സിലാക്കണം. വെല്ലുവിളികളെ നേരിടുന്നതിനും പോരായ്മകൾ മറികടക്കുന്നതിനും ഖുർആനും നബിചര്യയും സഹായിക്കുന്നു.
- 3) സംസ്കരണബോധത്തോടെ ലോകത്തു നിർമാണാത്മകമായ വ്യത്യാസമുണ്ടാക്കാനുള്ള ആഗ്രഹം നമുക്കുവേണം. ഇസ്ലാമിക വീക്ഷണത്തിൽ തങ്ങളെ ബാധിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങളും പ്രതിസന്ധികളും കൂടു

തൽ നന്നായി മനസ്സിലാക്കാനുള്ള ശേഷി മുസ്ലിംകൾക്കു നൽകുകയെന്നതാണ് ഈ കൃതിയുടെ ലക്ഷ്യം. ഖുർആനും പ്രവാചകചര്യയുമായി ബന്ധം സ്ഥാപിക്കാനുള്ള വഴികൾ അവർക്കു നിർദ്ദേശിച്ചു കൊടുക്കുന്നു. അതിലൂടെ മനുഷ്യരാശിയെ കൂടുതൽ നന്നായി സേവിക്കാനുതകുംവിധമുള്ള മെച്ചപ്പെട്ട ഭാവിയിലേക്കുള്ള വഴി അവർക്കു തുറന്നുകൊടുക്കുന്നു. ഈ പുസ്തകത്തിൽ ചർച്ചചെയ്യുന്ന വിഷയങ്ങൾ ഇതിനുമുമ്പു തിരിച്ചറിഞ്ഞതല്ല. വാദപ്രതിവാദ സംബന്ധമായിട്ടുള്ള പ്രാധാന്യമാണ് മുമ്പവയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നത്. മുസ്ലിംകൾ അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന യഥാർഥ പ്രശ്നങ്ങൾ- ദാരിദ്ര്യം, ഇല്ലായ്മ, നിരക്ഷരത, അസ്ഥിരത, ഏകാധിപത്യം, ചൂഷണം, അനീതി, സാമ്പത്തികാസമത്വം, അക്രമം, മനുഷ്യാവകാശ നിഷേധം, സ്ത്രീയവകാശങ്ങളുടെ കുറവ്, സാങ്കേതികശാസ്ത്രപരവും സാമ്പത്തികവുമായ പിന്നാക്കാവസ്ഥ, പാശ്ചാത്യരെ ആശ്രയിക്കൽ- ഇവയൊന്നും ആപ്തോദകരമായ ഒരു ചിത്രമല്ല നൽകുന്നത്. അവയ്ക്കൊക്കെ കാരണമുണ്ട്; പരിഹാരവുമുണ്ട്.

ഇസ്ലാമിക നിയമത്തെക്കുറിച്ചും നിയമസംഹിതയെക്കുറിച്ചുമുള്ള സ്വതന്ത്രമായ പഠനമാണിത്. കഴിഞ്ഞ നൂറ്റാണ്ടുകളിൽ നാമാർജിച്ച ജ്ഞാനപാരമ്പര്യത്തെയും പ്രതിഭയെയും അത് ആദരിക്കുന്നു. മുന്നോട്ടു പോവാനുള്ള മാർഗദർശനങ്ങളാണവ. അതിലൂടെ രൂപപ്പെടുന്ന വ്യവഹാരം ശോഭനമായ ഒരു ഭാവിയിലേക്കു മുസ്ലിംകളെ നയിക്കുമെന്നാണ് പ്രതീക്ഷ.

അധ്യായം രണ്ട്

നിയമസംഹിതയോ മൂല്യാഭിവിന്യാസമോ?

ഖുർആനും പ്രവാചകനും അനുയായികളും മുമ്പോട്ടുവെച്ച ശരീഅയെ പണ്ഡിത വീക്ഷണങ്ങളുടെയും അനുമാനങ്ങളുടെയും ദുർഘടതലങ്ങൾ മുടിവെച്ചിരിക്കുകയാണ്. നൂറ്റാണ്ടുകളിലൂടെ അടിഞ്ഞുകൂടിയ വ്യക്തിനിഷ്ഠമായ അഭിപ്രായങ്ങൾ ആധികാരികം എന്ന സാങ്കല്പികമായ അങ്കവസ്ത്രമണിഞ്ഞാണ് ഇന്നു പ്രത്യക്ഷപ്പെടാറ്.¹ വിഖ്യാത ഗ്രന്ഥകാരനായ മുഹമ്മദ് അസദിന്റെ വാക്കുകളാണിവ.

അസദ് പറയുന്നപോലെ ഒരു യഥാർഥ ശരീഅ:യുണ്ടോ? എങ്ങനെയാണ് ശരീഅ:യെ നാം മനസ്സിലാക്കേണ്ടത്? പരമ്പരാഗത നിയമങ്ങൾ അനുസരിക്കാൻ മനുഷ്യർ എന്തുകൊണ്ടാണ് മുതിരുന്നത്? ഇത്തരം വിഷയങ്ങളാണ് നാം ചർച്ച ചെയ്യുന്നത്. മൂല്യാഭിവിന്യാസത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനതത്ത്വങ്ങൾ എന്താണെന്നു തുടർന്നു പരിശോധിക്കുന്നു. നാഗരികതയുടെ കേന്ദ്രമിന്നു മുസ്ലിം ലോകത്തുനിന്നു പശ്ചിമത്തിലേക്കു പൂർണ്ണമായും മാറിയിരിക്കുന്നു. അതോടൊപ്പം പല മുസ്ലിം ഭൂരിപക്ഷ രാജ്യങ്ങളും ശരീഅ: നടപ്പാക്കിക്കൊണ്ട് പരമ്പരാഗത ഇസ്ലാമിലേക്ക് ചാഞ്ഞിരിക്കുകയാണ്.² ചായ്വ് ശക്തിപ്പെടുമ്പോൾ പാശ്ചാത്യലോകം മാത്രമല്ല മനസ്സാക്ഷിയുള്ള മുസ്ലിംകളും ആശങ്കപ്പെടുന്നു. അതിനോടൊപ്പം ലോകത്തിന്റെ പലഭാഗത്തും വസിക്കുന്ന മുസ്ലിംകളും അക്ഷമരോ മോഹഭംഗം ബാധിച്ചവരോ ക്ഷുഭിതരോ ആയി മാറുന്നു. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ ശരീഅ:യെ എങ്ങനെയാണ് മനസ്സിലാക്കേണ്ടതെന്നു നാം ചർച്ച ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. വർത്തമാനകാലത്ത് അതെങ്ങനെ നമ്മെ ബാധിക്കുന്നുവെന്നും നാം പരിശോധിക്കണം.

ഒരാശയം പലപ്പോഴും തെറ്റിദ്ധാരണ മൂലമോ തെറ്റായ പ്രയോഗം മൂലമോ ദുരുപയോഗം കൊണ്ടോ വക്രീകരിക്കപ്പെടാം. ഏകാധിപതികളും രാജാക്കന്മാരും ഭാഗികമായോ വിവേചനം കാണിക്കാനോ പൊതുവിൽ ദരിദ്രരായ ജനങ്ങളുടെമേൽ ശരീഅ: അടിച്ചേൽപ്പിക്കുന്നു. അതേയവസരം അവർ അധികാരത്തിലിരിക്കുന്നവരുടെയും സമ്പന്നരുടെയും

മേൽ ശക്തമായ ശിക്ഷാവിധികൾ നടപ്പാക്കുന്നില്ല. ചുരുങ്ങിയും പ്രവാചകചര്യയും നിർദ്ദേശിക്കുന്ന ശാരീരികമായ ശിക്ഷാവിധികൾ മാത്രമാണ് ശരീഅ: എന്ന ധാരണ പരക്കാൻ അതു കാരണമായി. യഥാർത്ഥത്തിൽ ഇസ്‌ലാമിക നീതി സങ്കല്പത്തിനു തീർത്തുമെതിരായ ശുദ്ധകാപട്യമാണത്. ശിക്ഷാനിയമങ്ങൾ ഓർവിനൻസിലൂടെ നടപ്പാക്കിയ പാകിസ്താനിൽ ബലാൽസംഗത്തിന്റെ ഇരകൾ ജയിലിൽ പോവുകയും ചിലപ്പോൾ അവരുടെ മേൽ വധശിക്ഷ വിധിക്കുകയും ചെയ്ത സംഭവങ്ങളുണ്ടായി.³ (മതപരിത്യാഗ കുറ്റം ആരോപിച്ചു പാകിസ്താനിൽ ഈയിടെ ആസൂത്രണീബി എന്ന ക്രിസ്ത്യാനി സ്ത്രീക്ക് വധശിക്ഷ വിധിക്കുകയും പിന്നീട് സമ്മർദ്ദമുണ്ടായതിനെത്തുടർന്ന് അവരെ മോചിപ്പിക്കുകയും ചെയ്ത സംഭവം ഓർക്കുക, വിവ). ഈ പ്രശ്നത്തിനുള്ള പരിഹാരം ശിക്ഷാവിധികൾ പൂർണ്ണമായി തിരസ്കരിക്കുകയല്ല, പകരം അതുസംബന്ധിച്ച തെറ്റിദ്ധാരണ നീക്കുകയും ദുരുപയോഗം തടയുകയും വിശ്വാസപ്രമാണങ്ങൾ അതിന്റെ അടിസ്ഥാന ലക്ഷ്യങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പ്രായോഗികമാക്കുകയുമാണ് ചെയ്യേണ്ടത്. ഇസ്‌ലാമും ശരീഅ:യും സംബന്ധിച്ചു മൗലികമായ തെറ്റിദ്ധാരണ പലർക്കുമുണ്ട്.

ഇസ്‌ലാമിക ചിന്തയിൽ പരിവർത്തനം വേണമെന്നാഗ്രഹിക്കുന്ന അതിപ്രശസ്തരായ പല പണ്ഡിതന്മാരും മാധ്യമപ്രവർത്തകരും മൈതാനപ്രാസംഗികരും ശരീഅ:യും ഇസ്‌ലാമിക നിയമവും ഒന്നാണെന്നു കരുതുന്നു. ഒരു വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് ആനുകാലിക സമൂഹത്തിനു ചില ധാരണകളുണ്ടാവും. എന്നാൽ, ഭൂതകാലത്ത് അത് ഉരുവപ്പെട്ടുവന്ന സാഹചര്യത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പൊതുവിൽ സമൂഹത്തിന് അറിവുണ്ടാവുകയില്ല.

പ്രാക്തന ഇസ്‌ലാമിക വ്യവഹാരങ്ങളുടെ രണ്ടാം ഘട്ടത്തിൽ ശരീഅ: എന്ന പദം യാതൊരു വിശദീകരണവുമില്ലാതെയാണ് ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നത്. ആ സംജ്ഞ വിശദീകരണം വേണ്ടതില്ലാത്തവിധം ഏവർക്കും സുഗ്രഹമായതിനാലായിരിക്കുമത്. ആധുനിക യുഗത്തിലാണ് ശരീഅ: എന്ന പദം കൂടുതൽ വ്യാപകമായത്.

ശരീഅ: ദൈവികമാണെന്നാണ്⁴ പൊതുധാരണ. എന്നാൽ, ശരീഅ: അല്ലാഹുവിൽ നിന്നു നേരിട്ടു വന്നതാണോ? ശരീഅ:യ്ക്കു നാം നൽകുന്ന നിർവചനമനുസരിച്ചായിരിക്കും അതിനുള്ള മറുപടി. കർമ്മശാസ്ത്രത്തിന്റെ (ഫിഖ്ഹ്) പര്യായമാണ് ശരീഅ:യെങ്കിൽ അത് അപ്പടി ദൈവികമല്ല. കാരണം, കർമ്മശാസ്ത്രം പ്രധാനമായും മനുഷ്യനിർമ്മിതിയാണ്. കർമ്മശാസ്ത്രത്തിന്റെ സ്രോതസ്സുകളിൽ മുഖ്യം ചുരുങ്ങിയ തന്നെ. അതാവട്ടെ ദൈവത്തിൽനിന്ന് അവതീർണ്ണമായതും. അതേയവസരം പ്രവാചക വചനങ്ങളോ ഇജ്മാദാ ഖിയായസോ പവിത്രമല്ല. ഇന്ന് ശരീഅ: എന്നു പറയുമ്പോൾ ഈ മൂന്നു ഘടകങ്ങളിൽ നിന്നുരുത്തിരിയുന്ന നിയമങ്ങളാണുദ്ദേശ്യം.

അതു ദൈവികമല്ല. ശരീരം: മാറ്റമില്ലാത്തതാണെന്നൊരു ധാരണയുണ്ട്. അത്തരം കാഴ്ചപ്പാട് വൈകാരികവും പൊള്ളയും ന്യായീകരണവുമില്ലാത്തതാണ്. ദൈവശാസ്ത്രപരമായ പ്രമാണങ്ങളുടെയും നിയമസംഹിതകളുടെയും അയവില്ലാത്ത ഒരു വ്യവസ്ഥയായി ശരീരം: ചരിത്രത്തിലൂടെ രൂപപ്പെട്ടതുമായി ബന്ധപ്പെട്ടാണ് അത്തരം സങ്കല്പം വളരുന്നത്. പ്രവാചകന്മാരായ മുസയ്ക്കും യേശുവിനും മുഹമ്മദിനും വ്യത്യസ്ത ശരീരം:യുണ്ടായിരുന്നു. പല യാഥാസ്ഥിതികരും ശരീരം:യെ പവിത്രതയുടെ തലത്തിലേക്കുയർത്തുകയും അതു മാറ്റമില്ലാത്തതാണെന്ന ധാരണ പുലർത്തുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ, മറ്റു പല നിയമജ്ഞരും ശരീരം:യുടെ പ്രധാനഭാഗം സാഹചര്യത്തിനും അവസ്ഥയ്ക്കുമനുസൃതമായ മാറ്റത്തിനു വിധേയമാണെന്നു കരുതുന്നു. വിധികൾ സ്ഥലകാലങ്ങൾക്കു വിധേയമാണെന്നു പൊതു നിയമം.⁵

ശരീരം: ഇസ്‌ലാമിന്റെ പര്യായമാണെന്നും അതു സമ്പൂർണ്ണ ജീവിതാവസ്ഥയാണെന്നും പലരും കരുതുന്നു. ജീവിതത്തിന്റെ നിഖില മേഖലകൾ സംബന്ധിച്ചും അതിൽ നിർദ്ദേശങ്ങളുണ്ടെന്നാണു ചിലർ വിശ്വസിക്കുന്നത്. ഏതു പ്രശ്നത്തിനും അവസ്ഥയ്ക്കും പ്രതിസന്ധിക്കും അതിൽ പ്രതിവിധിയുണ്ട്. എല്ലാം ഉൾക്കൊള്ളുന്ന സ്വയം പര്യാപ്തമായ വ്യവസ്ഥയായതിൽ മുസ്‌ലിംകൾക്കതിനപ്പുറം ചിന്തിക്കേണ്ടതില്ല എന്നാണ് ന്യായം. എന്നാൽ, ഇസ്‌ലാം വെറുമൊരു പരിശീലന സഹായി അല്ല. എല്ലാ പ്രശ്നത്തിനും പുസ്തകം നോക്കി പരിഹാരം കാണാൻ പറ്റില്ല. അങ്ങനെയായിരുന്നെങ്കിൽ മുസ്‌ലിം ലോകത്തിന്റെ അവസ്ഥ ഇത്ര പരിതാപകരവും ദയനീയവുമാവുമായിരുന്നില്ല. മുസ്‌ലിം ചിന്ത കൃഷിയിൽ വീഴാനുള്ള ഒരു പ്രധാന കാരണം പവിത്ര രചനകളുടെമേലുള്ള അമിതാശ്രയമാണ്. അതോടെ ചിന്ത വഴക്കമില്ലാത്തതായി. അതു വന്ധ്യതയ്ക്കും ജീർണതയ്ക്കും വഴിവച്ചു. ഇസ്‌ലാം ഒരു നിഖണ്ഡുവല്ല. അത് അക്ഷരമാലയാണ്. പദങ്ങൾ, പുതിയ ആശയങ്ങൾ, സങ്കല്പങ്ങൾ നിർമ്മിക്കാനുള്ള ഇഷ്ടികകളാണ്. ഭാഷ നിരന്തരമായി പുതിയ പദങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്നത് ഒരേ അക്ഷരമാലയെ ആശ്രയിച്ചാണ്.

ശരീരം: തന്നെ പവിത്രനിയമമാണെന്നു പലപ്പോഴും തെറ്റിദ്ധരിക്കപ്പെടുന്നു. അതുമൂലം ഇസ്‌ലാമിനെ സംബന്ധിച്ചുതന്നെ വലിയ സംഭ്രാന്തിയുണ്ടാവുന്നു. ശരീരം: ജീവിതത്തെ മുഴുവൻ ബാധിക്കുന്ന വ്യവസ്ഥയാണെങ്കിൽ പിന്നെ അതുതന്നെ നിയമമാണെന്നു പറയുന്നതിൽ യുക്തിയില്ല. പ്രാർത്ഥനയ്ക്കു മുമ്പുള്ള അംഗശുദ്ധീകരണം, പ്രാർത്ഥന, വ്രതം തുടങ്ങിയവ നിയമപരമായ വിഷയങ്ങളല്ല. അതുകൊണ്ട് ഇസ്‌ലാമിക മാർഗദർശനത്തിന്റെ എല്ലാ വശങ്ങളും നിയമപരമായി ചുരുക്കിക്കെട്ടുന്നതു ഫലത്തിൽ ഇസ്‌ലാമിനെതിരായി മാറും. ഖുർആനിൽ നിയമപരമായ വിഷയങ്ങളെപ്പ

റ്റിയുള്ള പരാമർശങ്ങൾ താരതമ്യേന കുറവാണ്. എന്നാൽ, പലരും ഖുർആനെ വിധിവിവേകങ്ങളുടെ ഒരു ശേഖരമായി കണക്കാക്കുന്നു. മനുഷ്യരുടെ പ്രകൃതത്തിനു ചേരാത്തവിധമുള്ള വഴക്കമില്ലായ്മയുടെ അമിത ഭാരം അവരുടെ തലയിൽവന്നു വീഴുന്നുവെന്നതാണ് അതിന്റെ ഫലം. വലിയ പാപങ്ങൾ ഒഴിവാക്കാനാണ് ഖുർആൻ വിശ്വാസികളെ ആഹ്വാനം ചെയ്യുന്നത്. അതിനർത്ഥം ലഘുപാപങ്ങൾ അനുവദനീയമാണെന്നല്ല. എന്നാൽ, ജീവിതം തന്നെ വിധിവിവേകങ്ങളല്ല.

നമസ്കാരത്തിനും കുറ്റകൃത്യങ്ങൾക്കുമൊക്കെ ശരീരം: വിവേചനമില്ലാതെ നടപ്പാക്കുന്നു. നിയമനിർമ്മാണ വേളയിലാണ് അതിനെക്കുറിച്ചു ചർച്ചയുയരുന്നത്. ഫലത്തിൽ അതു ശിക്ഷാവിധികൾ (ഹുദൂദ്) നടപ്പാക്കുന്നതിലൊതുങ്ങുന്നു. കൊലപാതകം, വ്യഭിചാരം, മോഷണം തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങളിൽ ഖുർആനിൽ പരാമർശമുള്ള ശിക്ഷാവിധികൾ മാത്രമല്ല ശരീരം: ശരീരം: വിധിവിവേകങ്ങൾ മാത്രമാണെന്നു കരുതുന്നത് ഇസ്ലാമിനെതിരാണ് എന്നു പറഞ്ഞു. ഇസ്ലാം ഒരു സമഗ്ര മാർഗദർശനമെന്ന നിലയ്ക്കു മുല്യാങ്ങളും തത്ത്വങ്ങളും ആചാരനൂഷ്ഠാനങ്ങളും ചിന്തകളും ഉപദേശങ്ങളും പാഠങ്ങളും എല്ലാം ചേർന്നതാണ്. മനുഷ്യർക്ക് അധികാരത്തിലൂടെ ഇസ്ലാമിക പാഠനങ്ങൾ എല്ലാം നടപ്പാക്കുക സാധ്യമല്ല. ഉദാഹരണത്തിനു നമസ്കാരം, വ്രതം എന്നിവ ബലമായി നടപ്പാക്കണമെന്നു ജഗന്നിയന്താവ് ആവശ്യപ്പെടുന്നില്ല. സമുദായത്തെ ഒരു പോലീസ് സ്റ്റേറ്റാക്കി മാറ്റണമെന്നല്ല ഇസ്ലാം ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്. പ്രവാചകൻ സന്ദേശവാഹകനായിരുന്നു. ജനങ്ങളുടെ കാര്യങ്ങൾ അദ്ദേഹം കൈകാര്യം ചെയ്തിരുന്നു. ഭരണാധികാരികൾ മൊത്തമായി ജനങ്ങളുടെ ജീവിത വ്യവഹാരത്തെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിന് അതു ന്യായമല്ല.

ശരീരം: എല്ലാ വിഷയങ്ങൾക്കും സ്ഫുടവും വ്യക്തവുമായ മാർഗദർശനം നൽകുന്നു എന്നു വാദിക്കുന്നതും അമിതമായ ലളിതവൽക്കരണമാണ്. വിവേകങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ ഖുർആൻ വ്യക്തവും നിരുപാധികവുമാണ്. എന്നാൽ, അതു വിധികൾ നടപ്പാക്കുന്നത് നേർക്കു നേരെയല്ല. കർക്കശമായി, സാഹചര്യം പരിഗണിക്കാതെ അവ നടപ്പാക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നത് ഇസ്ലാമിന്റെ ലക്ഷ്യങ്ങൾക്കനുഗുണമാവില്ല. പാകിസ്താനിൽ പട്ടാളഭരണാധികാരിയായ സിയാളുൽ ഹഖ് ഹുദൂദ് നിയമങ്ങൾ നടപ്പാക്കിയപ്പോഴുണ്ടായ അനർത്ഥങ്ങൾ തന്നെ അതിനു തെളിവാണ്.⁶

പുരുഷന്മാർ മൂന്നു തലാഖും ഒരേ ശ്വാസത്തിൽ ചൊല്ലി ഭാര്യമാരെ വീട്ടിൽനിന്നു പുറത്താക്കുന്ന ദുരാചാരം ഇന്നു പലയിടത്തും കാണാം. ഖുർആനാവട്ടെ ഈ വിഷയത്തിൽ നൽകുന്ന നിർദ്ദേശങ്ങൾ സമതൂലനമുള്ളതും വിവേകപൂർവ്വവും ഭർത്താവിനെയും ഭാര്യയെയും പരിഗണിക്കുന്നതുമാണ്. എന്നാൽ, പിൽക്കാലത്ത് പുരുഷമേധാവിത്വം തിരിച്ചുവന്നപ്പോൾ

മുത്തലാഖ് പോലുള്ള അനാചാരങ്ങൾക്കു ന്യായീകരണമായി. നിയമാനുസാരിത്വത്തെ (Legalsim) ആലംബമാക്കി പല ഇസ്‌ലാമിക ചിന്താശാഖകളും അതിന് അനുമതി നൽകി.

അല്ലാഹുവിന്റെ കാര്യവും, അനുഗ്രഹം എന്നിവയ്ക്കൊന്നും ഇടം നൽകാതെ നിയമങ്ങളെയും പെരുമാറ്റങ്ങളെയും അക്ഷരാർത്ഥത്തിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നതാണ് നിയമാനുസാരിത്വം. പ്രവാചകനു ശേഷം പല നൂറ്റാണ്ടുകളായി മുസ്‌ലിം സമൂഹങ്ങൾ നിയമാനുസാരിത്വത്തിലേക്കു നീങ്ങി എല്ലാം കറുപ്പ്: വെളുപ്പ്, തെറ്റ്: ശരി, അനുവദനീയം: അനനുവദനീയം എന്നിങ്ങനെ ചുരുക്കിക്കെട്ടി. നിയമാനുസാരിത്വം ജനങ്ങളിൽ തങ്ങൾ മറ്റുള്ളവരെക്കാൾ മെച്ചം എന്ന ധാരണയുണ്ടാക്കുന്നു. അന്യരെപ്പറ്റിയുള്ള വിധിയെഴുത്തിലാണ് നമുക്കു കൂടുതൽ താൽപ്പര്യം. ചെയ്യുന്നത് തെറ്റോ ശരിയോ ഉചിതമോ അനുചിതമോ എന്ന ആധിപിടിക്കുന്നതോടെ നാം ജീവിതത്തിന്റെ ചെറിയ വിശദാംശങ്ങൾ വരെ അതിസൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിക്കാൻ തുടങ്ങുന്നു. ഈ ലോകം പരിപൂർണ്ണമാക്കാൻ ദൈവം ഉദ്ദേശിക്കുന്നില്ല. മനുഷ്യാസ്തിത്വത്തെ ദൈവവുമായി എങ്ങനെ ബന്ധിപ്പിക്കാൻ പറ്റുമെന്നാണ് ഇസ്‌ലാം പരിശോധിക്കുന്നത്.

അതുകൊണ്ട് ചുർആൻ നിയമപരമായ കുറഞ്ഞ വിലക്കുകളെ നൽകുന്നുള്ളൂ. മാർഗദർശനമാണ് അതിൽ കൂടുതൽ. മൂല്യാഭിവിന്യാസത്തിനു (ഝമഹൗലചഹുശലിമേശേനീ) നിയമം വേണം. എന്നാൽ, നിയമാനുസാരിത്വം വേണ്ട. പാഠങ്ങളിൽ കെട്ടിയിടപ്പെട്ട ഒരു മതമല്ല ഇസ്‌ലാം. ഇസ്‌ലാമിക നിയമസംഹിത സംബന്ധിച്ചുള്ള സമീപകാലത്തു നടന്ന ചർച്ചകളിൽ മൂല്യാഭിവിന്യാസത്തിനാണു പ്രാധാന്യം.

ഇസ്‌ലാമിക സാഹിത്യങ്ങളിൽ ഇപ്പോൾ ശരീഅ:യുടെ ലക്ഷ്യങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള ചർച്ചകൾ ഏറെ നടക്കുന്നു. വിശ്വാസം (ദീൻ), ജീവിതം (നഹ്സ്), കുടുംബം (നസ്ൽ), പ്രതിഭ (അഖ്ൽ), സമ്പത്ത് (മാൽ) എന്നീ അഞ്ചു കാര്യങ്ങളിലാണ് ശരീഅ: ഊന്നൽ നൽകുന്നത്.⁷

മൂല്യാഭിവിന്യാസമുള്ള പരിപ്രേക്ഷ്യം പല അർത്ഥലങ്ങളുള്ള ഒന്നാണ്. ചിലപ്പോൾ ശരീഅ:യുടെ ലക്ഷ്യങ്ങൾ എന്നാൽ വിശ്വാസം മാത്രമായി കാണുന്നവരുണ്ട്. ഈ വിഷയം ചർച്ചചെയ്യുന്ന പാരമ്പര്യവാദികൾ ബാക്കി നാലും വിശ്വാസത്തിനു കീഴിലാണെന്നുവാദിക്കുന്നു. ഇന്ന് ഇജ്തിഹാദിന്റെ പ്രധാന രീതികളൊക്കെ പാഠങ്ങളെ ആശ്രയിക്കുന്നു. നിയമവ്യവസ്ഥയും അതിൽപ്പെടും. മുസ്‌ലിംകൾ തങ്ങളോടും മാനവ സമൂഹത്തോടും കരുണാമയനായ സ്രഷ്ടാവിനോടുമുള്ള കടമകൾ പൂർത്തിയാക്കാൻ ആത്മപരിശോധന നടത്താൻ തയ്യാറാവണം. സൃഷ്ടിപരവും ഭാവനാസമ്പന്നവുമായ ധിഷണവ്യവഹാരം പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കുന്നതിന് അവർ മുന്നിട്ടിറങ്ങണം. ധർമികവും മതകീയവുമായ സ്മുടത അവ

രാർജിക്കണം. ഖുർആനിൽ നിന്നുദ്ഭവിക്കുന്ന ചലനാത്മകവും സംശയ രഹിതവുമായ മൂല്യാഭിവിന്യാസമുള്ള സമീപനം അവർക്കുണ്ടാവണം. പ്രവാചകചര്യയാണ് അവരുടെ മാർഗദർശി.

മൂല്യാഭിവിന്യാസം

ഒരു സമൂഹത്തിന്റെ യഥാർഥ സ്വഭാവം അതുകേന്ദ്രമായിട്ടുള്ളതല്ല മൂല്യങ്ങളുടെയും തത്ത്വങ്ങളുടെയും പ്രതിഫലനമാണ്. നിയമങ്ങളെ മൂല്യങ്ങൾക്കു മീതെ വയ്ക്കുമ്പോൾ അല്ലെങ്കിൽ മൂല്യങ്ങളിൽനിന്നു വിഘടിക്കുമ്പോൾ നിയമാനുസാരിത്വം ഉടലെടുക്കുന്നു. കുതിരയ്ക്കു മുമ്പിൽ വണ്ടി കെട്ടുന്നതിനു തുല്യമാണത്. പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് ഉടൻ പരിഹാരം നൽകുന്ന വ്യവസ്ഥയല്ല ഇസ്‌ലാം. അതു നമ്മുടെ സ്വഭാവത്തിനു മാർഗദർശനം നൽകുന്ന ഉറവയാണ്: അമേരിക്കൻ ഗ്രന്ഥകാരനായ മുഖ്തദീർഖാൻ സൂചിപ്പിക്കുന്നു.⁸ അതുകൊണ്ട് എന്തൊക്കെ പ്രാഥമിക മൂല്യങ്ങളാണ് മുസ്‌ലിംകൾ ഉയർത്തിപ്പിടിക്കേണ്ടതെന്നും അവരുടെ ചിന്താ പ്രക്രിയയുടെയും സംസ്കാരത്തിന്റെയും നിയമ വ്യവസ്ഥയുടെയും ഭാഗമാക്കേണ്ടതെന്നും നമുക്കു പരിശോധിക്കാം.

1) മൗലികമായ മനുഷ്യാന്തസ്സ്

മനുഷ്യൻ എന്ന നിലയ്ക്കു സ്രഷ്ടാവ് നമുക്ക് അന്തസ്സ് നൽകിയിരിക്കുന്നു. അതിനാൽതന്നെ വ്യക്തിപരമായ അന്തസ്സ് നിലനിർത്തുകയെന്നത് ഒരു മനുഷ്യാവകാശമാണ്. “മനുഷ്യരേ, നിങ്ങളെ ഒരേ ആത്മാവിൽനിന്നു സൃഷ്ടിക്കുകയും അതിൽ നിന്നുതന്നെ അതിന്റെ ഇണയെയും സൃഷ്ടിക്കുകയും അവർ ഇരുവരിൽ നിന്നുമായി ധാരാളം സ്ത്രീപുരുഷന്മാരെ വ്യാപിപ്പിക്കുകയും ചെയ്ത അല്ലാഹുവിനെ സൂക്ഷിക്കുക...” (4:1)

2) നീതി

നീതിക്ക് ഇസ്‌ലാം നൽകുന്ന ഊന്നലിനു പക്ഷാന്തരമില്ല. മറ്റേതൊരു മതവും പ്രത്യയശാസ്ത്രവുമായി താരതമ്യം ചെയ്യുമ്പോൾ നീതിക്ക് ഇസ്‌ലാം ഉയർന്ന പദവി നൽകുന്നു. സ്വന്തം ഇഷ്ടങ്ങൾക്കെതിരായുമ്പോൾ പോലും നീതിക്കു വേണ്ടി നിലകൊള്ളാനാണ് ഇസ്‌ലാം കൽപ്പിക്കുന്നത്.

സത്യവിശ്വാസികളേ, നിങ്ങൾ അല്ലാഹുവിനു വേണ്ടി സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നവരെന്ന നിലയിൽ കണിശമായി നീതി നിലനിർത്തുന്നവരായിരിക്കണം. അതു നിങ്ങൾക്കു തന്നെയോ നിങ്ങളുടെ മാതാപിതാക്കൾ, അടുത്ത ബന്ധുക്കൾ എന്നിവർക്കോ എതിരായിരുന്നാലും ശരി. ധനികനോ ദരിദ്രനോ ആവട്ടെ, രണ്ടു വിഭാഗത്തിനോടും കൂടുതൽ ബന്ധപ്പെട്ടവൻ അല്ലാഹുവാകുന്നു. അതിനാൽ, നിങ്ങൾ നീതിപാലിക്കാതെ തന്നിഷ്ടങ്ങൾ

ഒള പിൻപറ്റരുത്. നിങ്ങൾ വളച്ചൊടിക്കുകയോ ഒഴിഞ്ഞുമാറുകയോ ചെയ്യുന്നപക്ഷം തീർച്ചയായും നിങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനെപ്പറ്റിയെല്ലാം സൂക്ഷ്മമായി അറിയുന്നവനാണ് അല്ലാഹു” (4:135).

3) സമത്വം

മുസ്ലിമോ അമുസ്ലിമോ ആവട്ടെ, സ്ത്രീയോ പുരുഷനോ ആവട്ടെ, കറുത്തവനോ വെളുത്തവനോ ആവട്ടെ ഇസ്ലാം സമത്വത്തിന് അടിവരയിടുന്നു. ജീവിതം, അന്തസ്സ്, സ്വത്ത് എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട അവകാശങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ മനുഷ്യർ തുല്യരാണ്. മുസ്ലിം ചെയ്യുന്ന നന്മകൾക്ക് അവനു പരലോകത്ത് പ്രതിഫലം ലഭിക്കും അത്രമാത്രം.

4) സാമൂഹ്യത

ഇഷ്ടമുള്ളത് തിരഞ്ഞെടുക്കുക എന്ന ആശയത്തിന്മേലാണ് ഇസ്ലാം കെട്ടിയുയർത്തിയിട്ടുള്ളത്. വിശ്വാസം പ്രചരിപ്പിക്കാൻ ബലപ്രയോഗം പാടില്ല. പ്രവാചകനും അനുയായികളും തുടർച്ചയായി കഠിന പീഡകൾക്കിരകളായപ്പോൾപോലും അല്ലാഹു പ്രവാചകനെ എന്തും തിരഞ്ഞെടുക്കാനുള്ള സാമൂഹ്യതയെക്കുറിച്ചുണർത്തുന്നു. ആരോഗ്യമുള്ള, പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഒരു സമൂഹത്തിൽ നിലനിൽക്കുന്ന മാനദണ്ഡങ്ങൾ പരിഗണിക്കേണ്ടതു തന്നെ. എന്നാൽ, കാരണമില്ലാതെ ഒരാൾക്കും അപരന്റെ ഈ മൗലിക സാമൂഹ്യതയെ എടുത്തുകളയാൻ അനുമതിയില്ല. മുസ്ലിം ഭരണകൂടങ്ങൾ ഇക്കാര്യത്തിൽ സൂക്ഷ്മത പുലർത്തുന്നതായി കാണുന്നില്ല. നിയമം തെറ്റായ രീതിയിൽ ഉപയോഗിക്കുന്നതിന്റെ ദുരന്തഭവങ്ങൾ കാണുന്ന മുസ്ലിംകളും അല്ലാത്തവരും ഇസ്ലാമിക നിയമത്തെക്കുറിച്ചും രാഷ്ട്രീയാധികാരം മതവികാരവുമായി കൂട്ടിക്കുഴയ്ക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചും ധാരാളം സംശയങ്ങൾ പുലർത്തുന്നുണ്ട്. വ്യക്തിസാമൂഹ്യതയെക്കുറിച്ചു യഥാർഥ ഇസ്ലാമിക നിലപാടിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ ഇസ്ലാമിക ഭരണത്തെക്കുറിച്ചു കൂടുതൽ സ്വീകാര്യമായ ഒരു മാതൃക അവതരിപ്പിക്കാൻ മുസ്ലിംകൾ ശ്രമിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

5) സാർവജനീന ധാർമിക മൂല്യങ്ങൾ

നന്മ കൽപ്പിക്കുകയും തിന്മ വിലക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഉത്തമ സമുദായമായിട്ടാണ് മുസ്ലിംകൾ ഉയിർത്തെഴുന്നേൽപ്പിക്കപ്പെട്ടതെന്നു ഖുർആൻ പറയുന്നു (3:110). മഅ്റൂഫ് ആണ് നന്മ. തിന്മ മുൻകറാണ്. സാർവജനീനമായ അർഥത്തിലുള്ള ധാർമിക പാഠങ്ങളാണ് മഅ്റൂഫ്. രണ്ടു പദങ്ങൾക്കും പല അർഥതലങ്ങളുണ്ട്. ഈ രണ്ടു സങ്കൽപ്പങ്ങളെക്കുറിച്ചും കൃത്യമായ അറിവ് മുസ്ലിമിന്റെ ജീവിതത്തിൽ നിർണായകമാണ്.

6. ആഗോള കാഴ്ചപ്പാട്

ഒരുതലത്തിൽ എല്ലാ മനുഷ്യരും ഒരു കുടുംബത്തിലെ അംഗമാണ്. മറ്റൊരു തലത്തിൽ അവർ ഒരു രാജ്യത്തിന്റെ അല്ലെങ്കിൽ സമൂഹത്തിന്റെ ഭാഗമായിരിക്കും. മുസ്ലിംകൾ ഉമ്മ:യുടെ ഭാഗമാണ്. നാലാമതൊരു വീക്ഷണത്തിൽ മനുഷ്യൻ മനുഷ്യരാശിയുടെ ഭാഗമാണ്. ഈ നാലു തലങ്ങളും പരസ്പരം സംഘട്ടനത്തിലാവണമെന്നില്ല. ഏതു കുടുംബത്തിൽ, ഏതു രാജ്യത്ത് ജനിക്കണമെന്നു നമുക്കു തീരുമാനിക്കാനാവില്ല. ജീവശാസ്ത്രപരവും അല്ലാത്തതുമായ കാരണങ്ങളിൽ അങ്ങനെ സംഭവിക്കുന്നു എന്നുമാത്രം. പൗരത്വമെന്നത് ഇന്ന് ആഗോളവൽക്കരണം കാരണം കരകൊടുപ്പി ഉദാരമായ സങ്കല്പമായി മാറി. ഏതു രാജ്യത്തിന്റെയും ഭാഗമാവുന്നതിനു മുസ്ലിംകൾക്കു വിലക്കില്ല. മറ്റൊരു നാട്ടിലേക്കു കുടിയേറിയവർ സ്വന്തം വേരുകൾ അറുത്തുകൊള്ളണമെന്നില്ല. ആഗോളതലത്തിലുള്ള ഐക്യത്തിനാണ് മുസ്ലിംകൾ മുൻഗണന നൽകേണ്ടത്.⁹

7) കുടിയാലോചന

ഇസ്ലാമിലെ സുപ്രധാനമായ ഒരു പ്രക്രിയയും സ്ഥാപനവുമാണ് കുടിയാലോചന. അഥവാ ശുറ. ബലപ്രയോഗമല്ല കുടിയാലോചനയിലൂടെയുള്ള സമവാതമാണ് ഇസ്ലാമിന്റെ സ്വഭാവം. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഇസ്ലാമിൽ പങ്കാളിത്തമുള്ള ഭരണവ്യവസ്ഥയും നേതൃത്വവും ഭരണവുമാണുള്ളത്. ഒരു തീരുമാനം ആരെയോണോ ബാധിക്കുന്നത് അവരുമായുള്ള കുടിയാലോചനയ്ക്കാണ് ഇസ്ലാം മുൻഗണന കൊടുക്കുന്നത്.

8.നിയമവാഴ്ച

ഇസ്ലാമിൽ നിയമവാഴ്ചയ്ക്കു നാലു വശങ്ങളുണ്ട്. 1) എല്ലാവരും നിയമത്തിനു മുന്നിൽ തുല്യരാണ്. നിയമങ്ങൾ വസ്തുനിഷ്ഠമായ എളുപ്പം ഉപയോഗിക്കാവുന്ന ചട്ടങ്ങളെ ആശ്രയിക്കുന്നു. 2) നീതിന്യായ വ്യവസ്ഥ സ്വതന്ത്രമായിരിക്കും. 3) നിയമം നടപ്പാക്കുന്നത് നിഷ്പക്ഷമായ സംവിധാനമാണ്. 4) സംഘർഷപരിഹാരം നിയമസംവിധാനമുപയോഗിച്ചോ രാഷ്ട്രീയവ്യവസ്ഥയെ ആശ്രയിച്ചോ രണ്ടിന്റെയും സഹായത്തോടെയോ ആവാം. ഭരണകൂടമോ പൗരന്മാരോ അക്രമം കാണിക്കരുത്.

9) പൊതുനന്മ

അന്തരങ്ങൾ മുഴപ്പിക്കുന്നതാണ് മനുഷ്യന്റെ പൊതുസ്വഭാവം. മുസ്ലിംകളും ഇക്കാര്യത്തിൽ വ്യത്യസ്തരല്ല. എന്നാൽ, ഇസ്ലാം ആദിസത്യത്തിലേക്കു മനുഷ്യരെ ക്ഷണിക്കുന്നു. മനുഷ്യർക്കു പൊതുവായുള്ള കാര്യങ്ങൾക്കാണ് പ്രാധാന്യം നൽകുന്നത്.

10. അഹിംസ

ഇസ്‌ലാമിൽ ശാന്തിയും അനാക്രമണവുമാണ് പൊതു നിയമം. നീതിയില്ലാത്ത കടന്നു കയറ്റം എന്ന നിലയിൽ ഇസ്‌ലാം ആക്രമണത്തെ തിരസ്കരിക്കുന്നു. അതേയവസരം ശരിയായ കാരണങ്ങൾ കൊണ്ടുണ്ടാവുന്ന ഹിംസയെ വിലക്കുന്നുമില്ല. സ്വയം പ്രതിരോധത്തിനുള്ള ഹിംസയ്ക്കു മാത്രമാണ് അനുമതി. അതു തുടങ്ങിവയ്ക്കരുത്. ആയുധമെടുക്കുമ്പോൾ അതിക്രമങ്ങൾ പാടില്ല. സായുധാക്രമങ്ങൾക്കു കൃത്യമായ മര്യാദകളുണ്ട്; അവ നിയമവ്യവസ്ഥയുടെ ഭാഗമാണ്. സ്വന്തം വിശ്വാസം നടപ്പാക്കുന്നതിനായി അക്രമം ചെയ്യാൻ ഇസ്‌ലാം അനുവദിക്കുന്നില്ല.

11. വിധി കൽപ്പിക്കരുത്

ആരാധനാമുറകൾ സംബന്ധിച്ചുള്ള വിധി കൽപ്പിക്കാൻ മുസ്‌ലിംകളെ ഇസ്‌ലാം അനുവദിക്കുന്നില്ല. അവർ നരകത്തിലാണ്, അവർ സ്വർഗത്തിലാണ് എന്നൊക്കെ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നത് തെറ്റാണ്. അതൊക്കെ അല്ലാഹുവിനു വിടുക.

12) സാരാംശം പ്രധാനം

വിശ്വാസമെന്നത് ഇപ്പോൾ വെറുമൊരലങ്കാരമായി മാറി. ഇന്നതു പൊള്ളയായ പ്രയോഗമാണ്. ഇസ്‌ലാമിക ചരിത്രത്തിന്റെ ആദ്യനാളുകളിൽ സാംസ്കാരികവും സാമൂഹികവുമായ ശാശ്വതനേട്ടങ്ങൾ കൈവരിക്കുന്നതിനു വിശ്വാസം മുസ്‌ലിംകൾക്കു വലിയ പ്രചോദനമായിരുന്നു. ഇന്ന് ഒരു വികാരമെന്ന നിലയ്ക്ക് ഇസ്‌ലാം നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. ദശലക്ഷക്കണക്കിനു മനുഷ്യരുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ അതിനോടുള്ള സ്നേഹം തുടിച്ചുനിൽക്കുന്നു. ഇസ്‌ലാമികാദർശങ്ങൾ ശരിയാണെന്നു അവ്യക്തമായി അവർ മനസ്സിലാക്കുന്നു. എന്നാൽ, ബൗധികതലത്തിൽ മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ട്, അവ ജീവിതത്തിൽ പ്രയോഗിക്കുന്നതിനു കഴിവും സന്നദ്ധതയുമുള്ളവർ വളരെ കുറവാണ്.”¹⁰ മുഹമ്മദ് അസദ് എഴുതുന്നു. മതം വെറും ആചാരനുഷ്ഠാനങ്ങൾ മാത്രമായി മാറിയതോടെ അതിന്റെ ആത്മാവ് നഷ്ടപ്പെട്ടു. ഉദാഹരണത്തിന്, ഖുർആൻ മനപ്പാഠമാക്കുന്നതു വലിയ പുണ്യമായി കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു. എന്നാൽ, അതിന്റെ സാരാംശവും അർഥവും ഗ്രഹിക്കുന്നതിനു മുൻഗണന ലഭിക്കുന്നില്ല.

13. ജീവിതാനുഭവങ്ങൾ

യാഥാസ്ഥിതിക വീക്ഷണങ്ങളിൽനിന്നു വ്യത്യസ്തമായി ഇസ്‌ലാം വെറും വിശുദ്ധ പാഠങ്ങളെ മാത്രം ആശ്രയിക്കുന്ന ഒരു മതമല്ല. നാം ജീവിതാനുഭവങ്ങളിൽനിന്ന് ഈ ലോകത്തെക്കുറിച്ചു മനസ്സിലാക്കണമെന്നൊ

ണ് അല്ലാഹു ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്. യാത്രചെയ്യണമെന്നു ഖുർആൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. തകർന്നടിഞ്ഞ നാഗരികതകൾ, ജനപദങ്ങൾ എന്നിവയിൽനിന്ന് അറിവുനേടണം. ഗ്രന്ഥപുരകളിൽ പഴയ കിതാബുകൾ വായിച്ചു സമയം കളയുന്നതിനു പകരം നിരീക്ഷിക്കാനും ചിന്തിക്കാനും യാഥാർത്ഥ്യമെന്തെന്നു മനസ്സിലാക്കാനും ഇസ്‌ലാം ഉപദേശിക്കുന്നു. എന്നാൽ, മുകളിൽ കൊടുത്ത വിഷയങ്ങളിൽ മാത്രം പരിമിതമല്ല ഇസ്‌ലാം. ഖുർആൻ കൃത്യമായി പരാമർശിച്ച കാര്യങ്ങളാണ് ഇവിടെ ചർച്ച ചെയ്തത്. ഖുർആനു പുറത്തുള്ള സ്രോതസ്സുകളിൽനിന്നു നിയമങ്ങൾ ഉരുത്തിരിച്ചെടുക്കുന്നതിന് ഉപകരിക്കുന്ന പ്രാഥമികമായ മാനദണ്ഡങ്ങൾ എന്ന നിലയ്ക്കാണ് അവ പ്രധാനമാവുന്നത്. ഖുർആനികധ്യാപനങ്ങൾക്കു നിരക്കുന്നതാണവ. അവയ്ക്കു നിരക്കാത്തത് “പ്രവാചക വചനങ്ങൾ” തിരസ്കരിക്കണമെന്നാണു നിയമം. ദൈവിക പ്രമാണങ്ങളാണു മുഖ്യം. നിയമങ്ങളും ചട്ടങ്ങളും അണുതലത്തിൽ വിശകലനം ചെയ്യുന്നതാണ് നിയമാനുസാരിത്വം. അതിൽ ദൈവിക ചൈതന്യമില്ലാത്ത അക്ഷരങ്ങളെയുള്ളൂ.

അധ്യായം മൂന്ന്

ഹദീസിന്റെ ഉപയോഗം, ദുരുപയോഗം

ഖുർആനാണ് ഇസ്‌ലാമിന്റെ പ്രഥമ പ്രഭവസ്ഥാനം. നബിചര്യയാണ് രണ്ടാം സ്രോതസ്സ്. പ്രവാചക വചനങ്ങൾ, സമീപനങ്ങൾ, കർമ്മങ്ങൾ, ഇവയൊക്കെയാണ് വിശ്വാസത്തിന്റെ ചട്ടക്കൂടായി മാറിയത്. പ്രവാചക വചനങ്ങൾ (ഹദീസ്) സംബന്ധിച്ച ചർച്ചകളുയർത്തുന്ന ചില പ്രശ്നങ്ങൾ എന്താണെന്നാണ് ഈ അധ്യായം പരിശോധിക്കുന്നത്. നിയമങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുമ്പോൾ മതപണ്ഡിതന്മാർ പ്രവാചക വചനങ്ങളെ പലപ്പോഴും വ്യക്തിനിഷ്ഠമായ പ്രേരണകൾ മൂലമോ രാഷ്ട്രീയ കാരണങ്ങളാലോ ദുർവ്യാഖ്യാനം ചെയ്തിരുന്നു. ഹദീസ്, സുന്ന: എന്നീ രണ്ടു പദങ്ങൾ സൗകര്യത്തിനായി പര്യായപദങ്ങളായിട്ടാണ് ഇവിടെ ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നത്.¹¹ സുന്ന:യെന്നതു മാതൃകാപരമായ പെരുമാറ്റവും ഉൽകൃഷ്ട മനോഭാവവും സൂചിപ്പിക്കുന്നു. പ്രാഥമികമായ അർഥത്തിൽ അതു മാതൃക കാണിക്കലാണ്. എന്നാൽ, ഹദീസും സുന്ന:യും പലപ്പോഴും തെറ്റായ ധാരണകൾക്കു കാരണമാവുന്നു.

പ്രവാചകനെ ഉദ്ധരിക്കുന്നവർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അതേ വാക്കുകൾ തന്നെ പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നു എന്നാണ് പൊതുവായ ധാരണ. പലപ്പോഴും പ്രവാചകന്റെ വാക്കുകൾ വളളിപുളളി വ്യത്യാസമില്ലാതെ നിവേദനം ചെയ്യപ്പെടാറില്ല. ഒരേ വിഷയത്തെക്കുറിച്ചു വരുന്ന പ്രവാചക വചനങ്ങൾ പല നിവേദകരും നിവേദനം ചെയ്യുന്നതു നേരിയ വ്യത്യാസത്തോടെയാണ്. ഇതുസംബന്ധിച്ചുള്ള മറ്റൊരു ധാരണ, ഏതു സമാഹാരത്തിലും അംഗീകൃതമായ (സഹീഫ്) ആയ ഹദീസുകൾ കാണുമെന്നാണ്.

സിഹാഹുസിത്ത എന്നറിയപ്പെടുന്ന ഏഴു ഹദീസ് സമാഹാരങ്ങൾ ഇസ്‌ലാമിൽ വളരെ പ്രാമാണികമാണ്. എന്നാൽ, പ്രഗല്ഭരായ ഹദീസ് പണ്ഡിതന്മാർ വരെ ബുഖാരിയുടെ സമാഹാരത്തിലുള്ള ചില വചനങ്ങൾ വിവാദരഹിതമല്ലെന്നു ചൂണ്ടിക്കാട്ടുന്നു. കൂടാതെ, സാർവാംഗീകൃതമായ വചനങ്ങൾ തന്നെ പലതരം വ്യാഖ്യാനങ്ങൾക്കും വിധേയമാവും. അതിൽ തെറ്റുവരാം സ്ഥിരീകൃതമായ വചനങ്ങളിൽ വൈരുദ്ധ്യം കാണില്ല എന്നൊ

രു വിശ്വാസമുണ്ടെങ്കിലും പലപ്പോഴും അതു ശരിയല്ലെന്നു കാണാം. ഉദാഹരണങ്ങൾ അനവധിയാണ്. ഉദാഹരണത്തിന്, റിബ സംബന്ധിച്ച വചനങ്ങൾ തീർച്ചയുള്ളതും ഖണ്ഡിതവുമായ അന്താനമോ അറിവോ ആണ് ഹദീസ് സാഹിത്യം നൽകുന്നതെന്ന വിശ്വാസമാണ് മറ്റൊന്ന്. പല നിവേദകരും റിപോർട്ട് ചെയ്ത, തുടർച്ചയായി കാണുന്ന ഒരേതരത്തിലുള്ള വാക്യങ്ങൾ (മുതവാതിർ ബിലഹ്സ്) മാത്രമേ ഖണ്ഡിത അന്താനം നൽകുന്നുള്ളൂ. അർഥത്തിൽ ഒരുപോലെയുള്ളതാണെങ്കിലും വാക്കുകൾ വ്യത്യസ്തമായ ഹദീസുകൾ (മുതവാതിർ ബിൽമഅ്ന) പോലും ഖണ്ഡിതമായ അന്താനം നൽകുന്നില്ല. ആദ്യം പറഞ്ഞ ഇനം ഹദീസുകളുടെ എണ്ണം വളരെ പരിമിതമാണെന്നു ഹദീസ് പണ്ഡിതന്മാർ സ്വീകരിക്കുന്നു.

മുതവാതിറല്ലാത്ത ഹദീസുകൾ (ആഹാദ്) ആണ് ഏറെ. അവ നൽകുന്ന അന്താനം ശരിയായേക്കാം എന്നേയുള്ളൂ. അതു ഖണ്ഡിതമല്ല. കൂടുതൽ പഠനങ്ങൾക്കു ശേഷമേ നാമവയെ നിയമനിർമാണത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ ആവിഷ്കരിക്കുന്നതിനുപയോഗിക്കൂ! എന്നാൽ, ഭൂരിപക്ഷം മതപണ്ഡിതന്മാരും അവയെ മുതവാതിർ ആയ വചനങ്ങളെപ്പോലെ പരിഗണിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഹദീസുകളുടെ ഉപയോഗവും ദുരുപയോഗവും നാം പഠനവിധേയമാക്കണം. വഴക്കമില്ലാത്ത നിയമാനുസാരിത്വം വലിയ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നവയാണ്. ഉദാഹരണങ്ങൾ ചില കാര്യങ്ങളിൽ ഗുണകരമെങ്കിലും മുസ്ലിം സമൂഹത്തിന്റെ ശിഥിലീകരണത്തിനുമതു കാരണമായി. ഇസ്ലാമിന്റെ പേരിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട പല നിയമങ്ങളും വ്യക്തമായും സ്ത്രീവിരുദ്ധവും ഇസ്ലാമിന്റെ നീതിന്യായ സങ്കല്പങ്ങൾക്കെതിരായ പ്രവണതകളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതുമാണ്.

ഈ വിഷയം കൂടുതൽ വിശദീകരിക്കേണ്ടതുണ്ട്. പ്രവാചകൻ സ്ത്രീപുരുഷ വിവേചനമില്ലാതെ ഏവരും പള്ളി കേന്ദ്രീകൃതമായ ജീവിതം നയിക്കണമെന്നു കൽപ്പിച്ചു. എന്നാൽ, അമൂസ്ലിം രാജ്യങ്ങളിൽ വരെ ചില പള്ളികളിൽ വൻതോതിൽ സ്ത്രീകൾ ജമാഅത്ത് നമസ്കാരത്തിൽ പങ്കെടുക്കാറില്ല. അവരുടെ സാന്നിധ്യം പരിമിതപ്പെടുത്തുന്ന സാഹചര്യങ്ങളാണ് പല പള്ളികളിലും കാണുന്നത്. സ്ത്രീകൾ വരുമ്പോൾ പുരുഷന്മാർ അവരെ 'സഹിക്കുന്നപ്പോലെ' പെരുമാറുന്നു. ഈ പെരുമാറ്റത്തെ പിന്തുണയ്ക്കുന്ന രണ്ടു പ്രവാചക വചനങ്ങൾ താഴെ:

അബൂല്ലാഹിബ്നു മസ്ഊദ് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞുവെന്നു പറയുന്നു: “ഒരു സ്ത്രീ അവരുടെ അങ്കണത്തിൽ നമസ്കരിക്കുന്നതിനെക്കാൾ ഉത്തമം അവളുടെ വീട്ടിൽ വച്ചു നമസ്കരിക്കുകയാണ്, അതിനെക്കാൾ ഉത്തമം അവൾ അവളുടെ മുറിയിൽ വച്ചു നമസ്കരിക്കുകയാണ്.”¹²

“ആഇസ നിവേദനം ചെയ്യുന്നു. അല്ലാഹുവിന്റെ റസൂൽ സ്ത്രീകൾ എന്താണ് ചെയ്യുന്നത് എന്നറിഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ ബനീ ഇസ്രായേലിലും

ചെയ്തപോലെ അവർ പള്ളിയിൽ പോവുന്നത് വിലക്കുമായിരുന്നു. അതു കേട്ട് യഹ്യാബിൻ സെയ്ദ് ആരാഞ്ഞു: ബനീ ഇസ്രായേല്യ സ്ത്രീകളെ തടഞ്ഞിരുന്നുവോ? ആഇശ അതേ എന്നു മറുപടി പറഞ്ഞു.”¹³

അബൂല്ലാ ഇബ്നു മസ്ഊദ് നിവേദനം ചെയ്ത ഹദീസ് അംഗീകൃതമാണ്. എന്നാൽ, പ്രവാചകൻ അവിഷ്കൃതത്തിൽ എന്തു പറഞ്ഞുവെന്നുറപ്പിച്ചു പറയുന്നതിനു വേണ്ട ഖണ്ഡിതമായ അറിവ് അതിൽനിന്നു മാത്രം നമുക്കു ലഭിക്കുന്നില്ല. ധാരാളം സ്ത്രീകൾ പതിവായി മദീനാ പള്ളിയിൽ പോവാറുണ്ടായിരുന്നു എന്നു വ്യക്തമാക്കുന്ന ധാരാളം വചനങ്ങൾ വേറെയുണ്ടുതാനും. അപ്പോൾ ഒന്നുകിൽ സ്ത്രീകൾ, അവരുടെ പള്ളിപ്രവേശനം വിലക്കുന്ന പ്രവാചക വചനം പരിഗണിച്ചില്ല. അല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരർഥത്തിലാണവർ അതു മനസ്സിലാക്കിയത്.

ആഇശയുടെ വാക്കുകൾ സഹീഹുൽ ബുഖാരിയിൽ കാണാം. പക്ഷേ, അതു പ്രവാചകന്റെ വാക്കുകളല്ല. അഥർ എന്നാണ് സാങ്കേതികമായി അവ അറിയപ്പെടുന്നത്. പ്രവാചകന്റെ അനുചരയും പത്നിയുമായ ഒരു മഹതിയാണതു പറയുന്നത് എന്നതു ശരിതന്നെ. പക്ഷേ, അതേയവസരം അതവരുടെ ഒറ്റപ്പെട്ട പ്രസ്താവനയാണ്, പ്രവാചകന്റെ അഭിപ്രായമല്ല. അതിനെ കേവലമായി ബലപ്പെടുത്തുന്ന മറ്റൊന്നും നമുക്കു ലഭ്യമായിട്ടില്ല. പള്ളിയിൽ പോവുന്ന സ്ത്രീകൾ വഴിവിട്ട് പെരുമാറിയതിനെക്കുറിച്ചു മറ്റു റിപ്പോർട്ടുകളൊന്നുമില്ലതാനും. എങ്കിലും ഈ വചനങ്ങൾ മുസ്ലിം സംസ്കാരത്തെ വലുതായി സാധീനിച്ചു. പുരുഷമേധാവിത്വം സൂചിപ്പിക്കുന്ന നിബന്ധനകൾ സ്ത്രീകളുടെ മേൽ ചുമത്തുന്നതിനു കാരണമായി.

സ്ത്രീകൾക്കു നേതൃപദവി കൊടുക്കരുതെന്ന നിയമം വരുന്നതും അത്തരമൊരു സാഹചര്യത്തിലാണ്. അബൂബക്കർ (ഒന്നാം ഖലീഫയായ അബൂബക്കറല്ല)യുടെ വകയായ ഒരേയൊരു റിപ്പോർട്ടാണ് ഈ വിഷയത്തിൽ നമ്മുടെ മുന്തിലുള്ളത്. എങ്കിലും അതിന്റെ പ്രത്യഘാതം ഗുരുതരമായിരുന്നു. നിർണായകമായ പദവികൾ സ്ത്രീകൾക്കുള്ളതല്ലെന്ന ധാരണ മുസ്ലിം ലോകത്ത് ശക്തമായി.

അബൂബക്കർ പറയുന്നു: “ജമൽ യുദ്ധവേളയിൽ ഒരു പ്രവാചക വചനംകൊണ്ടു ഗുണമെനിക്കുണ്ടായി. പേർഷ്യയിലെ ഖുസ്റു തന്റെ മകളെ രാജ്ഞിയാക്കിയെന്നു കേട്ടപ്പോൾ റസൂൽ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു: സ്ത്രീകളെ ഭരണാധികാരികളാക്കുന്ന ഒരു രാജ്യവും വിജയിക്കില്ല.”¹⁴ എന്നാൽ, ആരാണീ അബൂബക്കർ? അയാൾ അസത്യവാങ്മൂലം നൽകിയതിനു ശിക്ഷിക്കപ്പെട്ട കഥാപാത്രമായിരുന്നു.¹⁵ ഹദീസ് സ്വീകാര്യമാവുന്നതിന്റെ നിബന്ധനകളൊന്നും പാലിച്ചില്ലെങ്കിലും ഇമാം ബുഖാരി അതു തന്റെ സമാഹാരത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. ഖുർആൻ ശീബയിലെ രാജ്ഞി ബൽഖീസിനെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുന്നത് പ്രതികൂലമായ രീതിയിലല്ല. സ്

ത്രീയുടെ നേതൃത്വം ഖുർആൻ തിരസ്കരിക്കുന്നില്ല. സംശയാസ്പദവും തർക്കങ്ങൾക്കു വഴിവച്ചതുമായ ഒറ്റപ്പെട്ട വചനം സ്ത്രീകളെ അധികാരത്തിൽനിന്നു വിലക്കുന്നതിനു വലിയ ന്യായമായി മാറി. അതുപോലെ ഹദീസ് ദുരുപയോഗത്തിന്റെ മറ്റൊരുദാഹരണം മതപരിത്യാഗവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ്.¹⁶ മതപരിത്യാഗം ശിക്ഷിക്കപ്പെടേണ്ടതാണെന്നു മാത്രമല്ല അതിനു വധശിക്ഷ നൽകണമെന്നാണ് വാദം. (പലരും യാതൊരു തടസ്സവും ശിക്ഷയുമില്ലാതെ മതമുപേക്ഷിക്കുന്നുണ്ട് എന്ന് വേറെ കാര്യം) അതുസംബന്ധിച്ച് ഒറ്റപ്പെട്ട ഒരു ഹദീസ് മാത്രമേയുള്ളൂ.

“മതമുപേക്ഷിക്കുന്നവനെ വധിക്കൂ”¹⁷ എന്നു പ്രവാചകൻ പറഞ്ഞുവെന്നതു സ്ഥിരീകരിക്കുന്ന മറ്റൊരു വചനവുമില്ല. മാത്രമല്ല, അത്തരം വിഷയങ്ങളിൽ തീർത്തും വ്യത്യസ്തമായ സമീപനമാണ് റസൂൽ സ്വീകരിച്ചത്. മതപരിത്യാഗം അത്ര ഗുരുതരമായ ഒരു കുറ്റമായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ ഖുർആൻ തന്നെ അതു പരാമർശിക്കുമായിരുന്നു. പാകിസ്താനിലെ ഗോത്രപ്രദേശങ്ങളിൽ രാഷ്ട്രവും വ്യക്തിപരവുമായ കാരണങ്ങളാൽ അന്യമതസ്ഥരായ പാവങ്ങളെ പ്രവാചകനിന്ദ, മതപരിത്യാഗം എന്നിവ ആരോപിച്ച് ആക്രമിക്കാറുണ്ട്.

വിശ്വാസ സ്വാതന്ത്ര്യം ഖുർആൻ നിസ്സംശയം ഉന്നിപ്പറയുന്ന ഒരു സങ്കല്പമാണ്. എങ്കിലും മതപണ്ഡിതന്മാരും ഇപ്പോഴും വധശിക്ഷയ്ക്കുവേണ്ടിയാണ് വാദിച്ചുപോരുന്നത്. ഹദീസ് ശേഖരണം, സമാഹരണം ഇവ സംബന്ധിച്ചു പ്രഗല്ഭരായ പണ്ഡിതന്മാർ മനന-ഗവേഷണത്തിലൂടെ ഒട്ടേറെ വിലപ്പെട്ട സംഭാവനകൾ നൽകിയിട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും ഹദീസ് പൊതുവിൽ സാധ്യതയുള്ള അറിവേ നൽകുന്നുള്ളൂ. അതുകൊണ്ടുതന്നെ അതു ധാർമിക മാർഗദർശനത്തിനും പ്രചോദനത്തിനും അറിവിനുമുള്ള സ്രോതസ്സായിട്ടാണ് പരിഗണിക്കേണ്ടത്.

അധ്യായം നാല്

ഇജ്മാഅ്

ഇജ്മാഅ് (സമവായം) ഇസ്‌ലാമിക നിയമനിർമ്മാണത്തിന്റെ നാലു സ്രോതസ്സുകളിൽ ഒന്നാണ്. ഖുർആനും സുന്ന:യുമാണ് മൗലികമായ ആദ്യ സ്രോതസ്സുകൾ. ഇജ്മാഅ് വിയാസും ദ്വിതീയ സ്രോതസ്സുകളാണ്. ഇസ്‌ലാമിക വ്യവഹാരത്തിലും മതപരവും സാമൂഹികപരവുമായ ഐക്യം ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിലും പ്രമാണങ്ങൾ നിർവചിക്കുന്നതിലും മാനദണ്ഡങ്ങൾ നിർണ്ണയിക്കുന്നതിലും ഇജ്മാഇനു കേന്ദ്രസ്ഥാനീയമായ പ്രാധാന്യമുണ്ട്. എന്നാൽ, ഇസ്‌ലാമിക ചരിത്രത്തിൽ എല്ലാ വിഷയത്തിലും അങ്ങനെയൊരു സമവായമുണ്ടായതായി കാണുന്നില്ല. അതുസംബന്ധിച്ച അവകാശവാദങ്ങൾ അടിസ്ഥാനരഹിതവും നിലനിൽക്കാത്തതുമാണ്. ഇസ്‌ലാമിക നിയമനിർമ്മാണത്തിന് ഇജ്മാഅ് ഒരു സ്രോതസ്സാണെന്ന കാര്യത്തിലും ഇജ്മാഇയ്ക്കുതോന്നുന്നില്ല.

ഇജ്മാഇനു മുസ്‌ലിം സമൂഹത്തിൽ സുസ്ഥിരമായ സ്ഥാനമുണ്ട് എന്നതു നിഷേധിക്കാവതല്ല. പക്ഷേ, സമവായമെന്നതു നേരിയ പാളിക്കുമേലാണു നിലകൊള്ളുന്നതെന്ന കാര്യം സാധാരണ മുസ്‌ലിംകൾക്കറിയില്ല. ഇസ്‌ലാമിക നിയമവ്യവഹാരങ്ങളുടെ ഉദ്ഗ്രഥനത്തിന് ഇജ്മാഅ് സഹായിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അതു ചില ഭിന്നതകൾ ഉറപ്പിക്കുന്നതിനും ഹേതുവായി. ഇജ്മാഇയ്ക്കു ദുരുപയോഗവും നടക്കുന്നു. പ്രതിയോഗികളെ നിശ്ശബ്ദരാക്കുന്നതിനുള്ള ഒരായുധമാണ് പലപ്പോഴുമത്. ഇജ്മാഇയ്ക്കുതന്നെ വിഷയങ്ങളിൽ ഇജ്മാഇയ്ക്കു ചില പണ്ഡിതന്മാർ വാദിക്കുന്നു. ഇതു ചെറിയ കാര്യമല്ല. കാരണം, ഒരു വിഷയത്തിൽ ഇജ്മാഇയ്ക്കുണ്ടെങ്കിൽ, പ്രമാണമോ നിയമമോ ആവട്ടെ അത് അനുസരിക്കൽ മുസ്‌ലിംകളുടെ ബാധ്യതയാണെന്നാണു നിലനിർത്തിപ്പോരുന്ന വിശ്വാസം. ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ നോക്കാം: മുത്തലാഖ് സാധുവാണെന്നും അക്കാര്യത്തിൽ പൂർവസൂരികൾക്കിടയിൽ ഇജ്മാഇയ്ക്കുണ്ടെന്നും ചില മുസ്‌ലിം മതപണ്ഡിതന്മാർ വാദിക്കുന്നു. തറാവീഹ് നമസ്കാരത്തിലെ റക്അത്ത് നേത്യസ്ഥാനമേറ്റടുക്കാൻ സ്ത്രീകൾക്കുള്ള വിലക്ക്, വിവിധ മദ്ഹബുകളിലെ വ്യത്യസ്തപ്രായങ്ങൾ

സംയോജിപ്പിക്കരുതെന്ന ധാരണ തുടങ്ങിയ പല ധാരണകളും ഇല്ലാത്ത സമവായത്തെയാണ് അടിസ്ഥാനമാക്കുന്നത്.

ഇജ്മാഅ് എന്ന പദത്തിന്റെ നിർവചനത്തിൽ നിന്നുതന്നെ പ്രശ്നം തുടങ്ങുന്നു. അക്കാദമിയിൽ ഒരു ഇജ്മാഅ് ഇല്ല എന്നു സൂചിപ്പിച്ച് ഇമാ ശാഫി (മരണം: ക്രി.വ. 820)യുടെ കാലത്താണ് ഈ പദത്തിന്റെ കൃത്യമായ അർത്ഥം സംബന്ധിച്ച വിവാദം തുടങ്ങുന്നത്. ക്രി.വ 10ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ അവ സാനം വരെ ആ പദത്തിനൊരു നിർവചനം നൽകാൻ മതപണ്ഡിതന്മാർ മുതിർന്നതായി കാണുന്നില്ല. ഇജ്മാഅ് നിർണയിക്കുന്നതിന്റെ മാനദണ്ഡങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ അവർക്കിടയിൽ തർക്കമുണ്ടായിരുന്നു. പ്രവാചകന്റെ അനുചരന്മാരിൽ വരെ ഒട്ടേറെ വിഷയങ്ങളിൽ സമവായമുണ്ടായിരുന്നില്ല.

ഇജ്മാഇന് ആധികാരികത നൽകുന്ന സ്രോതസ്സ് ഏതാണെന്ന കാര്യത്തിലും വിവാദമുണ്ടായിരുന്നു. ഇസ്ലാമിക നിയമനിർമ്മാണത്തിന്റെ പ്രധാന സ്രോതസ്സ് എന്ന നിലയിൽ ഇജ്മാഇനു പരിഗണന നൽകുന്ന ചില ഖുർആൻ സൂക്തങ്ങൾ കണ്ടുപിടിക്കാൻ മതപണ്ഡിതന്മാർ ശ്രമിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ, അത്തരം നീക്കങ്ങൾക്ക് അടിസ്ഥാനമില്ലെന്നാണു മറ്റുചില പ്രഗല്ഭ പണ്ഡിതന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടത്. “തെറ്റായ ഒന്നിന്റെ കാര്യത്തിൽ എന്റെ സമുദായം യോജിക്കുകയില്ല”¹⁸ എന്ന പ്രവാചക വചനമാണ് സമവായത്തെ പിന്തുണയ്ക്കാൻ ചിലർ ഉദ്ധരിക്കുന്നത്. സദൃശമായ മറ്റുചില പ്രവാചകവചനങ്ങളുമുണ്ട്. എന്നാൽ, അവയൊന്നും മുതവാതിറല്ല. അതായത്, അവയിൽനിന്നു ലഭിക്കുന്ന അറിവ് പാഠഭാഗങ്ങളിലും അർത്ഥത്തിലും വിവക്ഷയിലും അന്യൂനമല്ല. വളരെ കുറച്ചു പ്രവാചക വചനങ്ങളെ മുതവാതിർ ആയുള്ളൂ എന്നു നാം കണ്ടു. ഒറ്റപ്പെട്ട വചനങ്ങൾ സ്വീകാര്യതയുടെ വിവാദമുണ്ടാക്കുന്ന പല തലങ്ങളിലാണ് നിലകൊള്ളുന്നത്. മദ്ഹബുകളുടെ ആവിർഭാവത്തിൽ ഇജ്മാഅ് എന്ന ആശയം മർമപ്രധാനമായ പങ്കുവഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. നിയമങ്ങൾ വ്യവസ്ഥപ്പെടുത്തുകയും പ്രമാണങ്ങൾ നിർവചിക്കുകയും കർമ്മശാസ്ത്ര സിദ്ധാന്തങ്ങൾ രൂപപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തത് മദ്ഹബുകളാണ്. മദ്ഹബുകൾ പൊതുവിൽ വൈവിധ്യത്തിനും വ്യത്യസ്ത ചിന്തകൾക്കുമിടം നൽകി. ചിന്തയുടെ വീര്യം അതിൽ കാണാം. ആചാരനുഷ്ഠാനങ്ങളിൽ ഏതാണ്ട് ഏകോപിപ്പിച്ച അഭിപ്രായം ഉണ്ടാക്കുന്നതിനാണ് മദ്ഹബ് ഇമാമുകൾ ശ്രമിച്ചത്. എന്നാൽ, കർമ്മശാസ്ത്രപരമായ എല്ലാ വിഷയങ്ങളിലും ഏകോപനമുണ്ടാക്കാൻ ഇക്കഴിഞ്ഞ 15 നൂറ്റാണ്ടുകൾക്കൊണ്ട് സാധ്യമായില്ല എന്നോർക്കേണ്ടതുണ്ട്. നിയമങ്ങളുടെയും സംഹിതകളുടെയും വ്യവസ്ഥാവൽക്കരണം പലപ്പോഴും വഴക്കമില്ലായ്മയിലേക്കും മദ്ഹബ് പിന്തുടർന്നവർക്കിടയിലുള്ള വൈരാഗ്യത്തിലേക്കും നയിച്ചു. ഉദാഹരണത്തിന്, ഹനഫിയായ ഒരു പുരുഷൻ ഷാഫി മദ്ഹബിൽ നിന്നുള്ള സ്ത്രീയെ വിവാഹം കഴിക്കാൻ ഹനഫി മദ്ഹബ്

അനുവദിക്കുന്നു. എന്നാൽ, ഷാഫികൾ അതനുവദിക്കുന്നില്ല.¹⁹ ക്രമേണയായി ഇസ്‌ലാമിക കർമ്മശാസ്ത്ര നിയമങ്ങൾ ആനുകാലിക സമൂഹത്തിനു യോജിക്കാത്തതായി തീർന്നു. കൂടുതൽ ഗുരുതരമായി ഇസ്‌ലാമിക തത്വങ്ങളും മൂല്യങ്ങളും പ്രയോഗത്തിൽ വരുത്താനുണ്ടാക്കിയ നിയമ-ചട്ടങ്ങൾ അവയ്ക്കുതന്നെ എതിരായി മാറി.

ഇജ്മാഉണ്ടാക്കുന്നത് ഉപരിവർഗമാണ്. എന്നാൽ, അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള വിധിവിധികൾ ബാധിക്കുന്നത് സാമാന്യ ജനതയെയും. നിയമം ബാധിക്കുന്നവരുമായി കൂടിയാലോചന നടത്തുകയെന്ന പ്രാഥമിക തത്വത്തിന്റെ ലംഘനമാണത്. പ്രാതിനിധ്യ സുറ എത്ര പ്രധാനമാണെന്ന് ഇവിടെ വ്യക്തമാവും. ഇജ്മാഅ്, ശുറ സങ്കല്പങ്ങൾ പ്രാതിനിധ്യ സ്വഭാവത്തിലുള്ള തീരുമാന പ്രക്രിയയിലൂടെ ഉദ്ഗ്രഥിക്കപ്പെടേണ്ടതുണ്ട്. അപ്പോൾ മാത്രമേ മുസ്‌ലിമിനു നിർവഹണശേഷിയും വീര്യവുമുണ്ടാവൂ. താഴെ പറയുന്ന നിബന്ധനകൾ പൂർത്തിയാവുമ്പോൾ മാത്രമാണ് ഒരു നിയമം ഇസ്‌ലാമികമാവുന്നത്.

- 1) ഇസ്‌ലാമിന്റെ അടിസ്ഥാന സ്രോതസ്സുകളെ അത് അവലംബിക്കുന്നു.
- 2) ഇസ്‌ലാമിന്റെ മൂല്യങ്ങളിൽനിന്നും ശരീഅയുടെ ലക്ഷ്യങ്ങളിൽനിന്നും ഉരുവപ്പെടുന്നതാവണമത്.
- 3) കൂടിയാലോചനയിലൂടെയാണ് നിയമങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുകയും നടപ്പാക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടത്.

ഇസ്‌ലാമിക ചരിത്രത്തിൽ നിയമനിർമ്മാണത്തിന്റെ ചില വശങ്ങളിൽ ഇജ്മാഇനു പ്രസക്തിയുണ്ട്. എന്നാൽ, മുസ്‌ലിംകൾ പവിത്രതയില്ലാത്ത ഒരു സങ്കല്പത്തിനു പവിത്രത നൽകരുത്. അതിനു പവിത്രത നൽകുന്ന കാര്യത്തിൽ സമവായമില്ല എന്നതുതന്നെ കാരണം. ചരിത്രം പരിശോധിക്കുമ്പോൾ ചില വിശാലവും മൗലികവുമായ വിഷയങ്ങളിൽ മാത്രമേ യഥാർഥ ഇജ്മാഅ് ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ എന്നു കാണാം. അതിനാൽ, മനസ്സാക്ഷിയുള്ള മുസ്‌ലിംകൾ വഴക്കമില്ലാത്ത പ്രമാണങ്ങളും സ്വയംസംതുപ്തിവരുത്തുന്ന നിയമാനുസാരിത്വവും പിന്തുടരില്ലെന്നും സജീവമായ നവീന പ്രശ്നപരിഹാര രീതികളും മൂല്യാഭിവിന്യാസവും ആശ്രയിച്ച് ഇസ്‌ലാം പ്രയോഗവൽക്കരിക്കുമെന്നും അതിന്റെ കല്പനകളനുസരിച്ചു ജീവിക്കുമെന്നും പുനപ്രതിജ്ഞയെടുക്കേണ്ടതുണ്ട്.

അധ്യായം അഞ്ച്

ഖിയാസ്

ഹദീസ് പണ്ഡിതന്മാർ ഹദീസ് ശേഖരണത്തിലും അവയുടെ സാധൂകരണ പ്രക്രിയയുടെ രീതികൾ ആവിഷ്കരിക്കുന്നതിലും അതിമഹത്തായ സംഭാവനകൾ നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ഒറ്റപ്പെട്ട ഹദീസുകൾ പവിത്രമോ ദൈവ പ്രോക്തമോ അപ്രമാദിത്വമുള്ളതോ അല്ല. മുൻ അധ്യായത്തിൽ വിശകലനം ചെയ്ത ഇജ്മാഅ് സങ്കല്പമോ ഇവിടെ പരിശോധനയ്ക്കു വിധേയമാക്കുന്ന ഖിയാസോ ഒരുതരത്തിലും പാവനമല്ല. സദ്യശയുക്തിയാണ് ഖിയാസ്. താരതമ്യത്തിലൂടെ നിഗമനത്തിലെത്തുന്ന മാർഗമാണത്. ഇസ്ലാമിക കർമ്മശാസ്ത്രത്തിന്റെ നാലാം തൂണാണ്. അതിന്റെ സങ്കല്പം വിവാദമുക്തമല്ല. നിയമനിർമാണത്തിന് അതു തെറ്റായി ഉപയോഗിച്ചതിന്റെ പല ഉദാഹരണങ്ങളും കാണാം. പുതിയ പ്രശ്നങ്ങൾ ഉയർന്നുവരുമ്പോഴാണ് കർമ്മശാസ്ത്ര പണ്ഡിതന്മാർ മുൻപ് എന്തുണ്ടായി എന്നു പരിശോധിക്കുന്നത്. സാധർമ്യ ചിന്തയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പുതിയ പ്രശ്നപരിഹാരത്തിനവർ മുതിരുന്നു. അവരുടെ ചിന്തകളും പ്രവർത്തനങ്ങളും വിശിഷ്ടവും അമൂല്യവുമാണ്. അവയിൽനിന്നു മുസ്ലിംകൾക്ക് ഏറെ ഗുണം കിട്ടുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. കാലാകാലങ്ങളിലുണ്ടാവുന്ന ചെറുതും വലുതുമായ പ്രശ്നങ്ങൾക്കൊക്കെ ചൂർആനോ പ്രവാചക വചനങ്ങളോ പരിഹാരം നിർദ്ദേശിക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ, ഖിയാസിനു വലിയ പ്രസക്തിയുണ്ട്. അളക്കുക, സമത്വം, സന്ധി എന്നിങ്ങനെ പല അർത്ഥത്തിലും ഖിയാസ് ഉപയോഗിക്കാറുണ്ട്.²⁰ പ്രവാചകന്റെ കാലത്തുണ്ടായ സദ്യശതീരുമാനങ്ങൾ എന്തെന്നു പരിശോധിക്കുന്ന പ്രക്രിയയാണത്.²¹ അതേയവസരം ഖിയാസ് പലപ്പോഴും ഗുണദോഷസമ്മിശ്രമാണ്.

ഇജ്മാഇന്റെ കാര്യത്തിലെമ്പോലെയെ ഖിയാസിലും തെറ്റായ രീതിശാസ്ത്രങ്ങളും വർഗീകരണവും അരങ്ങു തകർത്തിട്ടുണ്ട്. പ്രവാചകന്റെ അനുചരന്മാരുടെ സമവായം ഖിയാസ് സങ്കല്പത്തിനുണ്ടെന്ന വാദം നിലനിൽക്കുന്നതല്ല. പല സഹാബിവര്യന്മാരും പുതിയ സാഹചര്യങ്ങൾ വികസിപ്പിച്ചുവന്നപ്പോൾ പഴയ പ്രശ്നപരിഹാര രീതികൾ പരിഗണിച്ചു കാണും.

അതാണ് പിന്നീട് വിയാസിനു മാതൃകയായത്. എന്നാൽ, മറ്റുള്ളവർക്കു മാതൃകയാവാൻ വേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുകയായിരുന്നു അവർ എന്നു വാദിക്കുന്നത് അർഥശൂന്യമാണ്. വിയാസിനു കൃത്യമായി പിൻബലം നൽകുന്ന ഒരു ഖുർആൻ സൂക്തവുമില്ല. അതുപോലെ മതപണ്ഡിതന്മാർ ഹദീസ് സമാഹാരങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ചുകൊണ്ട്, പ്രവാചകചര്യയിൽ വിയാസിനു ന്യായീകരണം കണ്ടെത്താൻ ശ്രമിക്കുന്നതും ശരിയാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഇജ്മാഉം വിയാസും തമ്മിൽ അടുത്ത ബന്ധമുണ്ട്. വിയാസിനു സാധൂകരണം ലഭിക്കാൻ ഇജ്മാഅ് വേണം. യുക്തിചിന്തയിലെ ഒരു ക്രമക്കേട് ഇതിൽ പ്രകടമാണ്. നാലു സുന്നി മദ്ഹബുകൾ പൊതുവായി വിയാസിനെ നിയമനിർമ്മാണത്തിന്റെ നാലു സ്രോതസ്സുകളിലൊന്നായി പരിഗണിക്കുന്നുവെന്നതു ശരിതന്നെ. അതേയവസരം എന്താണ് വിയാസ്, അതിന്റെ വ്യാപ്തി ഏതുവരെ, അതിന്റെ സാധൂകരണത്തിനു സ്വീകരിക്കേ രീതിയെന്ത് തുടങ്ങിയ വിഷയങ്ങളിൽ വലിയ അഭിപ്രായഭിന്നതകൾ കാണാം. ഇതിലൊന്നും മദ്ഹബുകൾക്കിടയിൽ വലിയ സമവായമില്ല എന്നുതന്നെ പറയാം. ഓരോ മദ്ഹബും വിയാസിനു പ്രത്യേകമായ നിർവചനം നൽകുകയും ചില വശങ്ങൾക്കു പ്രാമുഖ്യം നൽകുകയും ചെയ്യുന്നു. ഉദാഹരണത്തിന്, ഷാഫികൾ വിയാസും ഇജ്മാഅിഹാദും ഒന്നാണെന്നു കരുതുന്നു. മറ്റു മദ്ഹബുകളിലെ പണ്ഡിതന്മാർക്ക് ആ അഭിപ്രായമില്ല.

മദ്ഹബുകൾക്കിടയിലുള്ള പ്രശ്നങ്ങളുടെ പൊതുഘടകം നിയമത്തിന്റെ യഥാർഥ കാരണമെന്തെന്ന് (ഇല്ലാഹ്) തിരിച്ചറിയുന്നതിലാണ്. ഇല്ലാഹിന്റെ കാര്യത്തിലും വിയാസിനെപ്പോ

ലെ ഒരു സമവായമുണ്ടായിട്ടില്ല.²² ഇവിടെ മറ്റൊരു പ്രശ്നം കൂടി ഉയർന്നുവരുന്നുണ്ട്. ഒരു നിയമത്തിന് ആധികാരികത നൽകുന്ന വേളയിൽ വിയാസിനെ പരിഗണിക്കുമ്പോൾ ഒരു വിഷയത്തിന്റെ പ്രഥമ രൂപവും അതിൽനിന്നു സദ്യശചിന്തയിലൂടെ ഉണ്ടാക്കിയെടുക്കുന്ന നിയമങ്ങളും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെക്കുറിച്ചും വിവാദമുണ്ടാവാറുണ്ട്. തെറ്റുവരാൻ സാധ്യതയുള്ള മനുഷ്യമനത്തെയാണ് വിയാസ് അവലംബിക്കുന്നത്. ഖുർആൻ പോലെ അതിനു പ്രമാദിത്തമില്ല. ദൈവത്തിൽനിന്നു ലഭിച്ച നിർദ്ദേശങ്ങളും മനുഷ്യൻ സമവായത്തിലൂടെയും സദ്യശയുക്തിയിലൂടെയും നിർമ്മിക്കുന്ന നിയമങ്ങളും പ്രശ്നപരിഹാരത്തിന്റെ ഒരേ സഞ്ചികയിൽ വയ്ക്കുമ്പോൾ മനുഷ്യന്റെ കഴിവുകേടുകളെക്കുറിച്ചുള്ള വിനയാന്വിതമായ അവബോധമില്ലെങ്കിൽ അതിക്രമങ്ങളുണ്ടാവും.

വിവാഹ പൊരുത്തത്തെക്കുറിച്ചു പഠിച്ച കർമ്മശാസ്ത്ര പണ്ഡിതൻ അത് ഒരു നിയമമാക്കി മാറ്റിയ സംഭവങ്ങൾ കാണാം. വിവാഹം കഴിക്കുന്നവർക്കിടയിൽ പൊതു ഘടകങ്ങൾ കൂടുതലുണ്ടാവുന്നതാണ് കർമ്മശാസ്ത്രത്തിൽ കൃപു എന്നുപറയുന്നത്. സാമാന്യ യുക്തിയാണത്. അതിനപ്പുറം

ന്യായാധിപന്മാർക്കോ കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കോ കുഹുവൊത്തില്ല എന്നു പറഞ്ഞ് ഒരു വിവാഹത്തിനെതിരു നിൽക്കാൻ അവകാശമില്ല. എന്നാൽ, ഹനഫി മദ്ഹബിൽ ഒരു സ്ത്രീ സാമൂഹികമായി അവൾക്കു കീഴെയുള്ള ഒരു പുരുഷനെ വിവാഹം കഴിക്കുന്നത് വിലക്കുന്നു. ഖുർആനും ഹദീസും അങ്ങനെയൊരു നിർദ്ദേശം നൽകിയിട്ടില്ല. ആഇശ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ഒരു ഹദീസാണ് ഇത്തരം വികല കൽപ്പനയ്ക്കടിസ്ഥാനം. ആഇശ പറഞ്ഞു: “തിരു ദൂതർ പറഞ്ഞു, ഏറ്റവും മികച്ച സ്ത്രീയെ ബീജാദാനത്തിനു തിരഞ്ഞെടുക്കുക, പൊരുത്തമുള്ളവരെ വിവാഹം ചെയ്യുക.”²³

പദങ്ങളുടെ അർത്ഥത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ പൂർണ്ണമായി സ്വീകരിക്കപ്പെട്ട ഒന്നല്ല ഇത്. അതിനി സഹീഹാണെങ്കിൽപോലും അതു തീർച്ചപ്പെടുത്തിയ അറിവല്ല. എന്നാൽ, ഈ ഹദീസ് സഹീഹല്ല എന്നതാണു കൗതുകകരം. ഈ വിഷയത്തിൽ മറ്റൊരു ഹദീസുമില്ല. ഊഹത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് ഹനഫി മദ്ഹബ് ആഇശയുടെ വാക്കുകളെ അവലംബമാക്കി നിയമം നിർമ്മിക്കുന്നത്. കർമശാസ്ത്രപട്യങ്ങൾ ഖിയാസിനായി ഒരുദ്ധരണിയുടെ അർത്ഥം വലിച്ചുനീട്ടുകയായിരുന്നു. അതോടെ, പൊരുത്തം എന്ന ആശയത്തെ അവർ തലകീഴായി നിർത്തി. ഒപ്പം ഇസ്ലാമിക നീതിയും സമത്വവും പെരുവഴിയിലായി. ഹനഫി പണ്ഡിതനായ ബുർഹാനുദ്ദീൻ അൽമർഗിനാനി (മരണം: 1197) രചിച്ച കർമശാസ്ത്ര കൃതിയായ “അൽഹിദായ്”-യിൽ മറ്റൊരിടത്ത് പ്രായപൂർത്തിയായ ഒരു സ്ത്രീക്ക് പൊരുത്തമില്ലാത്ത പുരുഷനെ ഭർത്താവായി സ്വീകരിക്കാമെന്നു പറയുന്നു. “അൽഹിദായ്”-യിൽ വംശനിന്ദ സഹുരിക്കുന്ന പല പരാമർശങ്ങളുമുണ്ട്. ക്ഷുരകന്മാരും ചെറുപ്പുകുത്തികളും തുകൽ ഊറക്കിടുന്നവരും ഗ്രന്ഥകാരന്റെ വീക്ഷണത്തിൽ പദവി കുറഞ്ഞവരാണ്.²⁴ പ്രവാചകൻ ഒരു തൊഴിലും മോശമായി കാണില്ല. മാത്രമല്ല, അദ്ദേഹം മനുഷ്യാധാനത്തെ ആദരിക്കുകയായിരുന്നു. അവസാന പ്രഭാഷണത്തിൽ പ്രവാചകൻ എല്ലാ മനുഷ്യരും ആദമിൽ നിന്നും ഹവ്വയിൽ നിന്നുമുള്ളവരാണെന്നും അറബിക്ക് അനറബിയെക്കൊള്ളും വെളുത്തവനു കറുത്തവനെക്കൊള്ളും ദൈവഭക്തിയുടെയും സൽക്കർമ്മത്തിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിലല്ലാത്ത യോഗ്യതയേതുമില്ലെന്നും ചൂണ്ടിക്കാട്ടിക്കൊണ്ട് വിവേചനത്തിന്റെ വംശീയ മഹിമയുടെയും എല്ലാ ധാരണകളെയും തകർത്തുകളയുന്നു.

എന്നാൽ, ഹിദായ് പൊരുത്തത്തെക്കുറിച്ച ഭാഗം തുടങ്ങുന്നതു തന്നെ കുഹുയെക്കുറിച്ചു പരാമർശിച്ചുകൊണ്ടാണ്. പിന്നീട് ഗ്രന്ഥകാരൻ വലിയ നിയമ വിശ്ലേഷണത്തിനും യുക്തിചിന്തയ്ക്കും ശേഷം അസമത്വത്തെ പിന്തുണയ്ക്കുന്നു. സ്ത്രീയുടെയും കുടുംബത്തിന്റെയും അവകാശങ്ങളും പദവിയും സംരക്ഷിക്കാനുണ്ടാക്കിയ നിയമം സാമൂഹികമായ അസമത്വം ഉറപ്പിക്കുന്നു. ഖിയാസിനെ വലിച്ചുനീട്ടി നിലവിലിരിക്കുന്ന ദുരഭിമാന സങ്കല്പങ്ങൾക്കു ന്യായം കണ്ടെത്തുകയായിരുന്നു കർമശാസ്ത്രജ്ഞർ.

അധ്യായം ആറ്

കർമ്മശാസ്ത്രവും യുക്തിചിന്തയുടെ തകർച്ചയും

മുസ്ലിം സമൂഹങ്ങളിൽ ഇത്രയേറെ അനീതിയും ജീർണതയുമുണ്ടാ വാനുള്ള കാരണങ്ങളെപ്പറ്റി ഒരു കൂട്ടം പ്രസക്തമായ ചോദ്യങ്ങൾ നാമു യർത്തേണ്ടതുണ്ട്. ക്രമേണയായി ജീർണത മുസ്ലിം സമൂഹങ്ങളിൽ അരിച്ചുകയറിയതല്ല. ജീർണതമൂലം സമൂഹങ്ങൾ പലതും പ്രവർത്തനക്ഷ മമല്ലാതായി. ബാഹ്യവും ആന്തരികവുമായ കാരണങ്ങളാൽ അവയ്ക്കു പല പ്രശ്നങ്ങളും പരിഹരിക്കാനാവുന്നില്ല. വികസിത ലോകവുമായി മൽസരിക്കാനുള്ള ശേഷി പിന്നെയല്ലേ! നിലവിലിരിക്കുന്ന ഇസ്ലാമിക നിയമങ്ങളും യഥാർഥ ലോകവും തമ്മിലുള്ള വലിയ വിടവിനെത്താണ് കാരണം? എന്തുകൊണ്ടാണ് മുസ്ലിംകൾക്കു തങ്ങളുടെ പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കാനോ ഇസ്ലാമിലെ നീതിയും സമതുലനവും ഉയർത്തിപ്പി ടിക്കാനോ കഴിയാതെ പോവുന്നത്? എന്തുകൊണ്ടാണ് പല സ്ത്രീകളും പഴയ പല നിയമങ്ങളും ചട്ടങ്ങളും ധിക്കരിച്ചു മതേതര നിയമങ്ങൾ സ്വീ കരിക്കുന്നത്? ദാരിദ്ര്യം, വറുതി, കാലഹരണപ്പെട്ട വിദ്യാഭ്യാസ രീതി, സാങ്കേതിക മേഖലയിലെ പിന്നാക്കാവസ്ഥ തുടങ്ങിയ പ്രശ്നങ്ങളിൽ മുസ്ലിം സമൂഹങ്ങൾ കെട്ടിപ്പിണഞ്ഞു കിടക്കുന്നത് എന്തുകൊണ്ടാണ്?

ഈ വിഷയങ്ങൾ ഗ്രഹിക്കണമെങ്കിൽ ഇസ്ലാമിക കർമ്മശാസ്ത്രം യു ക്തിഭദ്രമായ ഒരടിത്തറയിലല്ല കെട്ടിപ്പടുക്കപ്പെട്ടതെന്നു മനസ്സിലാക്കേണ്ട തുണ്ട്. നിരീക്ഷണ-പരീക്ഷണ സിദ്ധമായ അറിവിനെ അത് ആശ്രയിക്കു ന്നില്ല.

ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ മാത്രം കേന്ദ്രീകരിച്ചുകൊണ്ടുള്ള പഠനത്തിനാണ് മുമ്പു മുസ്ലിം മതപണ്ഡിതന്മാർ പ്രാധാന്യം നൽകിയത്. ധീരമായ പുതിയ ചി ന്തകൾക്കു തയ്യാറാവാതെ പുസ്തകപുഴുക്കളാവാനായിരുന്നു പലർക്കും താൽപ്പര്യം. ഇസ്ലാമിനും അതിന്റെ നിയമങ്ങൾക്കും വീര്യം നഷ്ടപ്പെടാൻ കാരണം പാഠഭാഗങ്ങളിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചതാണ്. ഇസ്ലാമിനെപ്പറ്റി പ റിക്കുന്ന ഇതര മതസ്ഥർക്ക് ഇസ്ലാമിക വിശ്വാസത്തെക്കുറിച്ച് തെറ്റായ

ധാരണയുണ്ടാവാനും അവരതു ദുർവ്യാഖ്യാനം ചെയ്യാനും തുടങ്ങിയത് അങ്ങനെയാണ്. പരമ്പരാഗത ഇസ്‌ലാം നിയമാനുസാരിത്വമാണ്. പ്രാഥമികവും ദ്വിതീയവും തൃതീയവുമായ പാഠങ്ങളുടെ മടക്കുകൾ അതിനെ പൊതിഞ്ഞുനിൽക്കുന്നു. ജീവിതത്തിന്റെ പരുഷ യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളിൽനിന്നു പലപ്പോഴും വിഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ട മതമായി ഇസ്‌ലാം മാറി. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ പുതിയ അവസ്ഥകൾ നിരീക്ഷിച്ചു പ്രശ്നപരിഹാരം തേടുന്നതിനോ നിയമങ്ങൾ ആവിഷ്കരിക്കുന്നതിനോ അവസരമില്ലാതായി. ഏതെങ്കിലുമൊരു നിയമത്തിന്റെ പ്രത്യുപാതങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള ഗവേഷണങ്ങളൊന്നും നടക്കാതായി. നിയമനിർമ്മാണത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയ-സാമൂഹിക-സാമ്പത്തിക പശ്ചാത്തലമെന്തെന്നന്വേഷിക്കുന്നത് വിരളമായി.

നിലവിലിരിക്കുന്ന അനന്തരാവകാശ നിയമം തന്നെ പരിശോധിക്കുക. അനന്തരാവകാശം എങ്ങനെയാവണമെന്നു ഖുർആൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. എന്നാൽ, പുതിയ സാഹചര്യത്തിൽ ആ നിയമം ഒരു സ്ത്രീയെ എങ്ങനെയാണ് ബാധിക്കുന്നത് എന്നതിനെപ്പറ്റി ആധുനിക പഠനങ്ങളൊന്നുമില്ല. പുരുഷന് എളുപ്പം കുടുംബത്തിൽനിന്ന് ഇറങ്ങിപ്പോവാനാവും. ഇന്നത്തെ സാഹചര്യത്തിൽ സ്ത്രീക്കതിനു പ്രയാസമാണ്. ഏതെങ്കിലുമൊരു പുരുഷൻ, പിതാവ്, ഭർത്താവ്, സഹോദരൻ, മകൻ, അല്ലെങ്കിൽ ഗവൺമെന്റ്, സമൂഹം അവരെ സംരക്ഷിക്കുമെന്നാണു വാദം. എന്നാൽ, ദരിദ്രരായ സ്ത്രീകളുടെ ദുരിതവും ബലഹീനതയും മനസ്സിലാക്കാനോ വഴക്കമില്ലാത്ത അനന്തരാവകാശ നിയമങ്ങളിൽ നിന്നുദ്ഭവിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങളുടെ വ്യാപ്തിയും സ്വഭാവവും നിരീക്ഷണ-പരീക്ഷണങ്ങളിലൂടെ പഠിക്കാനോ ഒരു ശ്രമവും നടക്കുന്നില്ല.

ഖുർആന്റെയും സുന്ന:യുടെയും അടിസ്ഥാന പ്രമാണങ്ങൾ അവഗണിച്ചുകൊണ്ട് ദതഗോപുരത്തിലിരുന്നു നിയമങ്ങളുണ്ടാക്കാനാണ് മതപണ്ഡിതന്മാരും ഭരണകർത്താക്കളും യത്നിക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ട് മുസ്‌ലിംകളുടെ ദുരിതങ്ങൾ വർധിക്കുന്നു. അറിവുള്ളവർ മനുഷ്യരുടെ യഥാർത്ഥ ജീവിതമെങ്ങനെയെന്നറിയണം. ഇസ്‌ലാമിക നിയമങ്ങളുടെ ഉന്നത ലക്ഷ്യങ്ങളും യാഥാർത്ഥ്യവും തമ്മിൽ വലിയ വിടവുണ്ട്. അതിന്റെ കാരണങ്ങളറിയുമ്പോൾ മാത്രമേ അതു നികത്താനാവൂ.

ഇസ്‌ലാമിക ധനശാസ്ത്രവും ധനവിനിയോഗ ശാസ്ത്രവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടു നടക്കുന്ന വിവാദങ്ങളാണ് മറ്റൊരു വിഷയം. മുസ്‌ലിം ലോകത്ത് മതേതര വിദ്യാഭ്യാസവും മതവിദ്യാഭ്യാസവും പരസ്പരബന്ധമില്ലാതെയാണു നിലകൊള്ളുന്നത്. മുസ്‌ലിം മതപണ്ഡിതന്മാർക്കും നിയമജ്ഞർക്കും ആധുനിക ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെയും ധനവിനിയോഗത്തിന്റെയും മേഖലകൾ അന്യമാണ്. ധനശാസ്ത്രം പഠിച്ചവർക്കും ഇസ്‌ലാമിനെപ്പറ്റി കൃത്യമായ ജ്ഞാനമുണ്ടാവണമെന്നില്ല. മതപണ്ഡിതന്മാർ ഈ വിഷയത്തിൽ

ഫത്വകൾ പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിനു മടികാണിക്കാറില്ല. ഇസ്‌ലാമിക ധനശാസ്ത്രത്തെയും ധനവിനിമയ ശാസ്ത്രത്തെയും കുറിച്ചു പഠനങ്ങൾ നടക്കുന്നുണ്ട്. എങ്കിലും ആ മേഖലയിൽ രണ്ടു പ്രധാന പ്രശ്നങ്ങൾ കാണുന്നു. ഒന്നാമതായി മതപണ്ഡിതന്മാർ ഫത്വ കൊടുക്കുമ്പോൾ അതിനാധാരമായ സ്രോതസ്സുകൾ ഏതാണെന്നു കൃത്യമായി വെളിപ്പെടുത്തുന്നില്ല. ഫത്വയെന്നാൽ ദൈവിക കൽപ്പനയല്ല, ചുരുങ്ങുന്നോ ഹദീസോ പ്രചോദനം നൽകിയ മനുഷ്യനിർമ്മിതി മാത്രമാണെന്ന്. രണ്ടാമതായി ഫത്വ കൊടുക്കുന്ന പണ്ഡിതന്മാർ തങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന മണ്ഡലത്തിൽ അതുസംബന്ധിച്ചു നടന്ന പഠനങ്ങൾ തങ്ങളുടെ നിഗമനങ്ങൾക്കെതിരായെന്ന കാര്യം അംഗീകരിക്കുന്നില്ല. മതിയായ തെളിവുകളില്ലാതെ അവർ സ്ഥിരീകരിക്കാത്ത അവകാശവാദങ്ങൾ ഉന്നയിക്കുകയാണ് പലപ്പോഴും ചെയ്യുന്നത്.

ലാഭമായാലും പലിശയായാലും സമ്പന്നന്റെ വരുമാനത്തിനാണ് കൂടുതൽ ഗുണമുണ്ടാവുക. എന്നാൽ, പണ്ഡിതന്മാർ പലിശയിൽ മാത്രം ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നു. ഇസ്‌ലാമിക രാഷ്ട്രത്തിലെ പൊതു ധനവിനിമയത്തെക്കുറിച്ചു സാധാരണ പ്രചരിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന പല കാര്യങ്ങളും അമിതമായി ലളിതവൽക്കരിച്ചതും പരിഹാസം ക്ഷണിച്ചുവരുത്തുന്നതുമാണ്. ഉദാഹരണത്തിന്, ഭരണകൂടം ആവശ്യപ്പെടുമ്പോഴൊക്കെ വിശ്വാസികൾ തങ്ങളുടെ മടിശ്ശീല തുറന്നുകൊടുക്കുമെന്നു യാഥാർത്ഥ്യബോധമില്ലാതെ ചിലർ വാദിക്കുന്നു. ഇന്നു നിലവിലിരിക്കുന്ന മുസ്‌ലിം ഭരണകൂടങ്ങൾ പലതും അനിസ്‌ലാമികമാണ്. ആ നിലയ്ക്കു സർക്കാർ ചെലവുകൾക്ക് സകാത്ത് മതി എന്നു പറയുന്നതിൽ യുക്തിയില്ല. സംഘടിത സകാത്ത് വേണമോ അതല്ല വ്യക്തികൾ നൽകിയാൽ മതിയോ തുടങ്ങിയ വലിയ തർക്കങ്ങൾ നിലനിൽക്കുമ്പോൾ സാമൂഹിക വികസനത്തിന് അതത്ര മാത്രം സഹായകമാവും! സർക്കാരിനു പലിശയില്ലാ വായ്പ കൊടുക്കുക എന്ന നിർദ്ദേശത്തെ ഇപ്പോൾ തന്നെ ചില ഇസ്‌ലാമിക ധനകാര്യ സ്ഥാപനങ്ങൾ എതിർക്കുകയും ചിരിച്ചു തള്ളുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്. കാരണം, അങ്ങനെ ചെയ്യുമ്പോൾ നിക്ഷേപകർ തങ്ങളുടെ പണം പിൻവലിക്കുന്നതിനു കൂടുതൽ താൽപ്പര്യം കാണിച്ചെന്നുവരും. ചില ഭരണകൂടങ്ങൾ ചെയ്യാനുള്ളതുപോലെ ക മാനം നോട്ടുടിച്ചാൽ സാമ്പത്തിക തകർച്ചയ്ക്ക് ഏറെയൊന്നും കാത്തിരിക്കേണ്ടിവരില്ല.

സാമൂഹിക യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളെയും മാറ്റങ്ങളെയും പരിവർത്തന പ്രക്രിയകളെയും അർഥപൂർണ്ണമായ രീതിയിൽ അപഗ്രഥിക്കുന്നതിലൂടെയാണ് പഠനങ്ങളും മാനവജീവിതവും തമ്മിലുള്ള സമതുലനം സാധ്യമാവുക. പരീക്ഷണ-നിരീക്ഷണങ്ങളുടെ മാർഗ്ഗം നാം സ്വീകരിക്കണം. യൂറോപ്പിൽ നിന്നുവരുന്ന ഇന്ദ്രിയാനുഭവവാദത്തിന്റെ കെണിയിൽ വീഴാതെ വേണ

മിത്. യൂറോപ്യന്മാർക്ക് അറിവിന്റെ ഒരേയൊരു പ്രഭവസ്ഥാനം ഇന്ദ്രിയാനുഭവങ്ങളാണെന്നു കരുതുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ മുസ്ലിംകൾ ഇന്ദ്രിയാനുഭവവാദത്തെ മൊത്തമായി തിരസ്കരിക്കുന്നു. അതേയവസരം പരീക്ഷണ-നിരീക്ഷണങ്ങളിലൂടെയാണ് നാം ഒരു പ്രശ്നത്തിന്റെ സ്വഭാവവും വ്യാപ്തിയും മനസ്സിലാക്കുന്നത്; നിഗമനങ്ങളിലെത്തുന്നത്. അതിനു ഗവേഷണം വേണം. പ്രവാചകന്റെ സുന:യെപ്പറ്റി മാത്രമല്ല, അല്ലാഹുവിന്റെ സുന:യെപ്പറ്റിയും നമുക്കു ശരിയായ ധാരണവേണം. അല്ലാഹുവിന്റെ വ്യവസ്ഥയാണ് പ്രകൃതിയെയും സാമൂഹിക പ്രക്രിയകളെയും നിയന്ത്രിക്കുന്നത്.²⁵

നിബന്ധനകൾ

ചുരുക്കിപ്പറയട്ടെ!

ഇസ്ലാമിക നിയമം നിർവചിക്കുന്നതിനു മൂന്നു നിബന്ധനകളുണ്ട്.

1. ഇസ്ലാമിന്റെ മൗലിക സ്രോതസ്സുകളാണ് അതിന്റെ അവലംബം.
2. ശരീഅ:യുടെ ലക്ഷ്യങ്ങളും ഇസ്ലാമിന്റെ മൂല്യങ്ങളും വ്യക്തമായി ഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടാണ് നിയമനിർമ്മാണത്തിനിറങ്ങേണ്ടത്.
3. കൂടിയാലോചനയിലൂടെയാണ് നിയമം നടപ്പാക്കേണ്ടത്. ഭരണാധികാരികളുടെയും മതപണ്ഡിതന്മാരുടെയും ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങളല്ല നിയമനിർമ്മാണത്തിന്റെ പ്രേരകം.
4. നിയമം നിരീക്ഷണ, പരീക്ഷണങ്ങളിലൂടെ നേടിയെടുക്കുന്ന അറിവ് പരിഗണിക്കണം.
5. ജീവിതഗന്ധിയായിരിക്കണം നിയമങ്ങൾ. ദന്തഗോപുരവാസികളുടെ ബൗധിക വിനോദമല്ല അത്.

അധ്യായം ഏഴ്

പരിഷ്കരണത്തിനായി

എണ്ണയെ കേന്ദ്രീകരിച്ചുകൊണ്ട് വൻശക്തികൾ നടത്തുന്ന വടംവലിയുടെ ഭാഗമായതിനാൽ അറബ് മുസ്ലിം ലോകത്തെ പല രാജ്യങ്ങളും വലിയ സംഘർഷത്തിലൂടെ കടന്നുപോവുകയാണ്. ചില മധ്യേഷ്യൻ രാജ്യങ്ങളിൽ ചെറിയ വ്യത്യാസങ്ങളോടെ ഏകാധിപതികൾ ദുർഭരണം നടത്തുന്നു. ചാഡ്, നൈജർ, സോമാലിയ തുടങ്ങിയ മുസ്ലിം രാജ്യങ്ങളിൽ കടുത്ത ദാരിദ്ര്യവും നിരക്ഷരതയുമുണ്ട്. ചിലയിടത്ത് ശാഖാപരമായ വിഷയങ്ങൾ വലിയ ആഭ്യന്തരസംഘർഷത്തിനു കാരണമാവുന്നു. ചില രാജ്യങ്ങളിൽ മറ്റു മതസ്ഥരെ പോലെ മുസ്ലിംകൾ ദുരഭിമാന കൊലകൾക്ക് മുതിരുന്നു. സൗദി അറേബ്യപോലുള്ള രാജ്യങ്ങളിൽ സ്ത്രീകൾക്കു വേണ്ടത്ര സഞ്ചാര സ്വാതന്ത്ര്യമില്ല. പരിഷ്കൃത നിയമങ്ങളുണ്ടെന്നു കരുതപ്പെടുന്ന മുസ്ലിം രാജ്യങ്ങളിൽ വരെ ഒരു പുരുഷനു മൊബൈൽ ഫോണുപയോഗിച്ചു തന്റെ പത്നിയെ നിമിഷനേരം കൊണ്ട് ഒഴിവാക്കാം. പടിഞ്ഞാറൻ രാജ്യങ്ങളിൽ വരെ സ്ത്രീകൾ കയറാൻ പാടില്ലാത്ത മുസ്ലിം ആരാധനാലയങ്ങളുണ്ട്.

നിലവിലിരിക്കുന്ന സാമൂഹിക-സാംസ്കാരിക-രാഷ്ട്രീയ സാഹചര്യങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നതാണ് ഈ പ്രശ്നങ്ങൾ അധികവും. മുസ്ലിം ബോധവും സംസ്കാരവും ജീർണിതമായ പ്രവർത്തനക്ഷമമല്ലാത്ത അവസ്ഥയിലാണ്. ആഴത്തിൽ വേരോടിയ പരമ്പരാഗത വിശ്വാസപ്രമാണങ്ങളും പഴയ കർമ്മശാസ്ത്ര കൃതികളോടുള്ള അനുചിതമായ പ്രതിബദ്ധതയുമാണിതിനു ഹേതു. വിവാദ വിഷയമായി, അംഗീകാരമില്ലാത്ത ഒറ്റപ്പെട്ട ഹദീസുകളും പ്രവാചകന്റെ അനുയായികളുടെ പരാമർശങ്ങളും സുലഭമായി അങ്കത്തട്ടിലേക്ക് എടുത്തെറിയപ്പെടുന്നു.

ശരീഅയുടെ മേൽ പവിത്രതയും മാറ്റമില്ലായ്മയുടെയും മുദ്രകുത്തുന്നു. ശരീഅ: ലൗകികമായ ഇസ്ലാമിക നിയമത്തിനു തുല്യമാവുന്നതോടെ നിയമാനുസാരിത്വം സമൂഹത്തെ വളയുന്നു. ഇസ്ലാമിക ചൈതന്യത്തിൽനിന്നും അതിന്റെ ഉന്നത ലക്ഷ്യങ്ങളിൽ നിന്നും അകലുന്നതിനനു

സരിച്ചു മുസ്ലിംകളുടെ ചലനശേഷി കുറയുകയും അക്ഷരവ്യാഖ്യാനവും കേവലമായ കർമ്മശാസ്ത്ര നിയമങ്ങളും ജനകോടികളുടെ മേൽ വലിയ ഭാരമായി വീഴുകയും ചെയ്യുന്നു. ഖുർആൻ എന്നതു പല ചരിത്രഘട്ടങ്ങളിലായി അവതരിക്കപ്പെട്ട ദൈവിക വെളിപാടുകളുടെ പൂർത്തീകരണമാണ്. ഇസ്ലാമിൽ അതാണ് കേന്ദ്രസ്ഥാനം. അതിന്റെ പദവി നിസ്തുലമാണ്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഖുർആനെ തള്ളിപ്പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ഒരു സിദ്ധാന്തവും നിയമവും സംഹിതയും നിർമ്മിക്കാൻ മുസ്ലിംകൾക്കു മുതിരാവുന്നതല്ല. തത്ത്വത്തിൽ എല്ലാ മുസ്ലിംകളും ഇതു സമ്മതിക്കുന്നു. എന്നാൽ, പ്രയോഗത്തിൽ പതിവായി അക്കാര്യം വിസ്മരിക്കുന്നു.

ഖുർആനു ശേഷം മുസ്ലിംകൾക്കു പ്രധാനം പ്രവാചകചര്യയാണ്. ഖുർആൻ തന്നെ അതിന്റെ പാലനങ്ങളുടെ ഉൽകൃഷ്ടമായ മാതൃകയാണ് റസൂൽ എന്നുപറയുന്നു. എന്നാൽ, പലപ്പോഴും പ്രവാചക വചനങ്ങളെ ഖുർആനു തുല്യമാക്കാനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ നടക്കുന്നു. അവയ്ക്കു കൂടുതൽ പവിത്രത നൽകാനായി അതിശയോക്തി കലർന്ന വാദങ്ങൾ മുമ്പോട്ടുവയ്ക്കുന്നു. അതുപോലെ ഇജ്മാഇന്റെ പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ചു വാദങ്ങൾ അപ്രസക്തവും പൊലിമ കലർത്തിയതുമാണ്. ഇജ്മാഇന്റെ കാര്യത്തിൽ വരെ ആദ്യകാല മുസ്ലിംകൾക്കിടയിൽ സമവായമുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നു നാം കണ്ടു. പല നിയമപരമായ വിധികൾക്കും അടിസ്ഥാനമായി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കപ്പെടുന്ന സമവായം തനതായ ഒരു സാമൂഹിക-ചരിത്രകാലഘട്ടത്തിനുമാത്രം ചേർന്നതായിരുന്നുവെന്നു മനസ്സിലാക്കാം.

അതുപോലെ ഗുരുതരമായി ദുരുപയോഗം ചെയ്യപ്പെട്ടതാണു ഖിയാസ് എന്ന സങ്കല്പം. സദൃശന്യായത്തിലൂടെ രൂപപ്പെടുന്ന നിഗമനങ്ങൾക്കു പവിത്രതയൊന്നുമില്ല. അവയെ ആലംഘനീയമായി കണക്കാക്കാനും പറ്റില്ല. ഇന്നു നിലവിലിരിക്കുന്ന ഇസ്ലാമിക നിയമങ്ങൾക്കു നിരീക്ഷണപഠനങ്ങളുടെ പിൻബലമില്ലെന്നു നാം വിശദീകരിച്ചു.

സൃഷ്ടിപരമായ പരിവർത്തനം സജീവവും ആവേശദായകവുമായ വെല്ലുവിളിയാണ്. ഇഹത്തിലും പരത്തിലും വിജയം നേടുന്നതിനു ശ്രമിക്കാൻ മുസ്ലിംകളെ ഉദ്ബോധിപ്പിക്കുന്ന ഇസ്ലാം അതിനവർ നിർമാണപരമായ മാറ്റത്തിനു ശ്രമിക്കണമെന്നു കൽപ്പിക്കുന്നു. ആ മാറ്റം എല്ലാ തലത്തിലുമുള്ള വ്യക്തികളുടെ ജീവിതം മെച്ചപ്പെടുത്തും. സ്വന്തത്തിൽ നിന്നാണു മാറ്റങ്ങൾ തുടങ്ങേണ്ടത്. മുൻകൈയെടുക്കാനുള്ള താൽപ്പര്യത്തോടെ മാറ്റത്തിനു ശ്രമിക്കുകയും അതു വിലമതിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവർ സ്വയം മാറുക മാത്രമല്ല അതിനിടയിൽ മറ്റുള്ളവരെ മാറ്റിയെടുക്കുകയും ചെയ്യും. ഇന്നു നടക്കുന്ന മാറ്റം അത്തരത്തിലുള്ളതല്ല.

കുറിപ്പുകൾ

1. M. Asad, This Law of Ours and Others Essays (Gibraltar: Dar Al-Andalus, 1987), p.28
2. In keeping with the pluralistic norm and heritage of Islam, as exemplified by the Charter of Madinah formulated under the guidance of the Prophet, instead of identifying a state as a “Muslim country” the term “Muslim majority country” is preferred.
3. For pertinent information and analysis of this un Islamic inhuman experience, see M.O.farooq, “ Rape and Hudood Ordinance: Perversions of Justice in the name of Islam,” (2006), http://www.islamcity.com/articles/Articles_Asp?ref=IC612-3179. [Accessed on June 21, 2007]; A. Quraishi, “Her Honor: An Islamic Critique of the Rape Laws of Pakistan from a Woman-Sensitive Perspective,” Michigan Journal of International Law(18) (1997), pp.287-320; A. Jahangir and H. Jilani, The Hudood Ordinance (Lahore, Pakistan: Rhotus Books 1990).
4. We Need to be extremely careful using terminology such as ‘divine’ and be crystal clear as to what this means in practice and what this refers to. Tradition of the Prophet cannot be given the undisputed authenticity of the Qur’an. The Qur’an stands unique and alone and not on a par with anything else.
5. Arabic original, Taghayyar al-Ahkam bi Tagahyyar al-Zaman wa al-Makan. M.Zahraa, “Characteristic features of Islamic Law: Perceptions and misconceptions,” Arab Law Quarterly 15 (2) (2000), pp.168-196, quoting Ibn al-Qayyim al-Jawziyyah, I’lam al-Muwaqqi’in ‘an Rabb al-Alamin (Beirut: Al-Maktabah al-Asriyyah, 1987), vol. 3, pp.14-70.
6. M.O.Farooq, “Rape and Hudood Ordinance: Perversions of Justice in the Name of the Islam” (2006)
7. I.A.K Nyazee, Islamic Jurisprudence (Usul al-Fiqh) (Islamabad, Pakistan: Islamic Research Institute, 2000), p.39; also, p.202.

8. M.Khan, "The Priority of Politics," Boston Review (April/May 2003), <http://www.bostonreview.net/BR28.2/khan.html>. [Accessed October 7, 2006]
9. M.O.Farooq, "The Spirit of Global Belonging: Perspectives from Some Humanity Oriented-Icons, "(2006) http://www.nazrul.org/works_on_nazrul/articles/global-belonging.doc. [Accessed June 21, 2007].
10. M.Asad, *This Law of Ours*, pp.30-31.
11. M.Y.Guraya, *Islamic Jurisprudence in Modern World* (Lahore, Pakistan: Sh. Muhammad Ashraf, 1993), p.76
12. A.Hasan, (trans.) *Sunan Abu Dawud*, (1990), vol.1, *Kitab al-Adab*, hadith no. 570.
13. M.M.Khan, (trans.), *Sahih al-Bukhari*, vol.1, hadith no. 828.
14. M.M.Khan, (trans.), *Sahih al-Bukhari*, vol.9, hadith no. 219.
15. F.Mernissi, *Veil and the Male Elite: A Feminist Interpretation of Women's Rights in Islam* (Reading, Massachusetts: Perseus Books, 1987), pp.4961, citing Ibn al-Athir, *Usd al-Ghabah*, vol.5, p.38.
16. Editor's note, please also see Abdul Hamid AbuSulayman, *Apostates, Islam & Freedom of Faith :Change of Conviction Vs Change of Allegiance*, (Available in Malayalam)
17. M.M.Kahn, (trans.) *Sahih al-Bukhari*, vol. 9, hadith no. 57. For a list of other sources where this hadith appears and a critical analysis of it, see A.Shafaat, *The Punishment of Apostasy in Islam (Part II): An examination of the Hadiths on the subject*, http://islamicperspectives.com/PunishmentofApostasy_Part.html. (Accessed October 29, 2006)
18. M.T.Ansari, (trans., with introduction and notes), *Sunan Ibn-Majah* (New Delhi, India: Kitab Bhavan, 2000), vol. 5, *Kitab al-Fitan*, hadith no. 3950, p.282
19. B.M.Dayal (trans. with introduction and notes). *The Durr-ul-Mukthar: M.Alaud-din Haskafi* (New Delhi, India: Kitab Bhavan, 1992), vol. 2 p.351; also see in this book, the next chapter of qiyas for more details.
20. M.Muslehuddin, *Philosophy of Islamic Law and the Orientalists* (New Delhi, India, Taj Company, 1986), p.140.
21. A.AbuSulayman, *The Islamic Theory of International Relations: New Direction for Islamic Methodology and Thought* (Herndon, Virginia: International

Institute of Islamic Thought, 1987) p.66.

22. N.Shehaby, Illas and Qiyas in Early in Islamic Legal Theory, “ Journal of American Oriental Society 102 (1) (Jan-Mar, 1982), pp.27-46
23. The translation of the edition of al-Hidaya, from which the extract has been taken, is poor and composed in archaic English. Also, transliteration of some of the terms and names are not easily recognizable. Hence, some substitutions or annotations have been made to ensure that the excerpts in question are more understandable.
24. C.Hamilton, The Hedaya or Guide: A Commentary on the Mussulman Laws, (trans. With introduction and notes) by Al-Marghinani, 2nd edn. (Karachi, Pakistan, Darul Ishaat, 1989) p.110
25. Ansari, (trans.), Sunan Ibn-Majah, vol. 3, hadith no. 1968.
26. C.Hamilton, (trans.) The Hedaya, 1989, p. 110.
27. M.O.Farooq “Development demystified: An Islamic Perspective ,” paper presented at the First Conference of NAAMPS, April, 9-11, 1993, Chicago, Illinois.

നവീകരണവും മൂല്യാഭിവിനാസവും

മുഹമ്മദ് ഉമർ ഫാറൂഖ്

മുസ്ലിം അപചയത്തിന്റെ മുഖ്യകാരണം കാതലായ ഇസ്ലാമിക മൂല്യങ്ങളോട് മുസ്ലിംകൾക്കുള്ള പ്രതിബദ്ധത ദുർബലമായതാണ്. ശരീഅു്ക്കു ചുറ്റും പിൻക്കാലത്ത് മതപണ്ഡിതന്മാർ ദുർഗമമായ വ്യാഖ്യാനമതിലുകൾ പണിതതോടെ അതിന്റെ യഥാർഥ ലക്ഷ്യങ്ങൾ ജനങ്ങൾക്ക് അപ്രാപ്യമായി. ശരീഅു് എന്നാൽ ചില ശിക്ഷാമുറകൾ മാത്രമാണെന്ന തെറ്റിദ്ധാരണ സൃഷ്ടിക്കുന്നതിൽ ഏകാധിപതികളുടെയും രാജാക്കന്മാരുടെയും പങ്ക് നിസ്സാരമല്ല. അതോടൊപ്പം പഴയകാല കർമ്മശാസ്ത്ര കൃതികളിൽ കണ്ട നിയമാനുസാരിത്വം ചിന്തയ്ക്കും സംവാദത്തിനും കൂച്ചുവിലങ്ങാവുകയും ചെയ്തു.

ബഹ്റയ്നിലെ ഇസ്ലാമിക ധനശാസ്ത്രസ്ഥാപനത്തിൽ ഗവേഷകനായ മുഹമ്മദ് ഉമർഫാറൂഖ് മൂല്യനിബദ്ധമായ ഒരു പുതിയ പരിപ്രേക്ഷ്യം വികസിപ്പിക്കുന്നതിന്റെ ആവശ്യകതയെക്കുറിച്ചാണ് ചർച്ചചെയ്യുന്നത്. തീർത്തും വ്യത്യസ്തമായ സാമൂഹ്യ-രാഷ്ട്രീയ സാഹചര്യത്തിൽ നൽകപ്പെട്ട കർമ്മശാസ്ത്ര വിധികളിൽ പ്രശ്നപരിഹാരം കാണാനുള്ള വ്യഥാശ്രമം അദ്ദേഹം വിമർശന വിധേയമാക്കുന്നു.

ദീർഘകാലം യു.എസിൽ സർവകലാശാലാ അധ്യാപകനായിരുന്ന ഗ്രന്ഥകാരന്റെ ബുഹദ്ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ സംഗ്രഹമാണിത്.

₹ 50.00

GENUINE PUBLICATIONS & MEDIA PVT. LTD.

B-35 (LGF), Nizamuddin West, New Delhi-110 013
Phone :+ 91-11-2435 2732, 4182 7475 Fax :+ 91-11-2435 2048
E-mail : info@genuinepublications.com
www.genuinepublications.com